

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra tělesné výchovy a sportu

Historie a současnost sportů

v čáslavském lesoparku Vodranty

(The History and Present of Sports

in Čáslav Sport Facilities Vodranty)

Diplomová práce

Vedoucí práce:

PaedDr. Ladislav Kašpar

Datum vypracování:

Březen 2011

Autor:

Lenka Váňová

Obor:

TVS-MA

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně s odbornou pomocí PaedDr. Ladislava Kašpara, uvedla všechny použité informační zdroje a řídila se zásadami vědecké etiky

V Praze dne 31.března 2011

.....

Poděkování

Chtěla bych poděkovat PaedDr. Ladislavu Kašparovi za rady a připomínky k této práci. Dále bych chtěla poděkovat všem, kteří přispěli poskytnutými informacemi ke vzniku této práce.

Abstrakt

Historie a současnost sportů v čáslavském lesoparku Vodranty

Diplomová práce je zaměřena na vývoj lesoparku Vodranty v Čáslavi od jeho vzniku až po současnou podobu. Dále lze v jednotlivých úsecích nalézt informace o nejrozšířenějších sportech, které jsou součástí sportovního komplexu ve Vodrantech. Jedná se o atletiku, fotbal, plavání a tenis.

Každá kapitola pojednává o jednom výše zmíněném sportovním odvětví a lze se v nich dočíst o postupném vzniku a vývoji těchto aktivit. Ve Vodrantech bylo vychováno mnoho sportovně výjimečných lidí, o kterých se práce zmiňuje, ale hlavním cílem bylo uchopit komplexní pojetí čáslavského sportu, soustředěného na jednom místě. Práce si dále klade za cíl podat ucelený a chronologicky seřazený soubor informací týkajících se sportovního využití v lesoparku Vodranty.

Precis

The History and Present of Sports in Čáslav Sport Facilities Vodranty

This thesis is focused on the development of Čáslav's forest park Vodranty from its inception to the present form. In each section you can find information about the most common sports that are part of the sports complex in Vodranty. It includes athlete, football, swimming and tennis.

Each chapter deals with one of the mentioned sports and we can find out more dates about gradual inception and development of these sports. Many sports talented and exceptional people were brought up in Vodranty, but the main aim of thesis was expressing complex concepts of Čáslav's sport, which is concentrated in one place. Thesis also provides complete and chronological sorted file of information relating to sports activity in the forest park Vodranty.

Obsah

1	Úvod.....	8
2	Cíle a úkoly práce	10
3	Metody práce ²⁵	12
4	Lesopark Vodranty	13
4.1	Poloha lesoparku v rámci města Čáslavi	13
4.1.1	Vznik a vývoj města.....	13
4.1.2	Poloha lesoparku.....	14
4.2	Vznik lesoparku ⁵⁷	15
4.3	Vývoj jednotlivých sportovišť	18
4.3.1	Počátky čáslavského sportu ¹³	18
4.3.2	Využití lesoparku a stavba sportovní areálu.....	19
4.3.3	Popis stadionu ¹³	20
4.3.4	Další vývoj stadionu a stavba nových sportovišť do roku 1960.....	20
4.3.5	Sportovní areál od 70. let do současnosti ¹³	22
5	Atletika ¹³	24
5.1	Zrod čáslavské atletiky	24
5.2	Atletika mezi lety 1939-1959.....	25
5.3	Atletické dění mezi lety 1960-1975.....	27
5.4	Čáslavská atletika mezi lety 1976-1989	29
5.5	Čáslavská atletika po roce 1989	32
5.6	Atletické mláď ⁶	37
6	Fotbal	38
6.1	Vznik prvního fotbalového klubu.....	38
6.2	Založení dalších fotbalových spolků	39
6.3	Fotbalové úspěchy a neúspěchy v letech 1950-2000.....	40

6.4	Úspěšná dekáda nového tisíciletí	41
6.5	Čáslavská rezerva a mládežnické celky	43
6.5.1	„B“ mužstvo	43
6.5.2	Rozvoj mládeže ¹⁰	44
7	Plavání.....	46
7.1	Počátky čáslavského plaveckého sportu	46
7.2	Plavecký oddíl v 2. polovině 20. století.....	47
7.3	Založení plaveckého klubu Pandora.....	51
7.4	Práce s mládeží ^{3,4}	54
8	Tenis.....	56
8.1	Začátky tenisu v Čáslavi ⁵⁵	56
8.2	Tenisové dění mezi lety 1936-1960 ²²	57
8.3	Tenisové soutěže mezi lety 1961-1984.....	62
8.4	Tenisové dění od roku 1984 do současnosti	66
8.5	Tenis a mládež ⁹	69
9	Dizkuze	70
10	Závěry.....	72
11	Prameny a literatura	74
12	Přílohy	79

1 Úvod

V dnešní uspěchané době vnímají lidé sportovní aktivity buď jako zálibu, u které si psychicky odpočinou od všedních starostí, nebo jako nutnost na udržení fyzické kondice a formování postavy. Sportovců, kteří propadli kouzlu pohybové aktivity a neumí si bez ní představit život, je stále dost.

Sportu se lze věnovat aktivně nebo pasivně. Aktivní sportovec je člověk, který sám vyvíjí sportovní činnost. Pasivně se může sportu věnovat každý, stačí zapnout televizi nebo vyrazit přímo na sportoviště a fandit.

Čáslav je menší město ve středních Čechách, kde nebývalo příliš mnoho šancí ke sportování. Na přelomu 20. a 21. století se situace ve městě začala zvolna měnit k lepšímu. Převážná část sportovišť se nachází v malebném prostředí lesoparku Vodranty. Díky podpoře města a finanční pomoci sponzorů se podařilo a stále ještě daří budovat rozsáhlý komplex pro sportovní vyžití. V areálu nalezne každý řadu možností pro využití svého volného času.

Atletika se nazývá královnou sportu. Čáslavský atletický stadion, nacházející se uprostřed sportovního areálu, má zlatou minulost. Zde trénovaly světová rekordmanka J. Kratochvílová i dvojnásobná mistryně světa L. Formanová, obě v běhu na 800 m. Celá řada dalších vynikajících atletů se scházela na stadionu a snažila se zlepšit svá osobní maxima. Ovšem atletika není pouze vrcholový sport. Na čáslavském ovále lze potkat i mnoho lidí, kteří provozují atletiku pro radost.

Fotbal, stejně jako atletika, neodmyslitelně patří do čáslavských Vodrant. V průběhu druhé poloviny 20. století vznikl komplex hřišť, na kterých se podařilo vybudovat fungující a prosperující fotbalový klub FC Zenit Čáslav. Již téměř celé století se na fotbalovém trávníku scházejí hráči a fanoušci tohoto nejmasovějšího sportu současnosti. Čáslavský fotbal patří k jedněm z lepších v České republice, vždyť v sezoně 2008-2009 se podařilo postoupit mezi 16 nejlepších týmů v zemi, do I. Gambrinus ligy. Z ekonomických důvodů však zůstal fotbal v Čáslavi druholigový.

Mezi hlavním fotbalovým hřištěm a atletickým oválem se nachází 5 tenisových kurtů, které jsou k dispozici členům Tenisového klubu Čáslav i ostatním návštěvníkům

areálu. Tenis se nazývá bílým sportem gentlemanů, ale jeho obliba stále roste i mezi širokou veřejností. Pro zlepšení tréninkových prostředků se podařilo v roce 2007 vybudovat nafukovací halu, která každou zimu zakrývá dva tenisové dvorce. Rozšířily se tím možnosti zájemců o tuto hru.

Plavání vždy patřilo mezi venkovní sporty. Nepřízeň počasí omezovala provozování toho sportu pouze na několik málo měsíců v roce, což ve většině českých měst vedlo na konci 20. století k výstavbám krytých bazénů. V Čáslavi tomu nebylo jinak, pouze na krytý bazén si museli obyvatelé počkat až do roku 2006, kdy byly slavnostně zrekonstruovány Městské lázně. Od té doby je bazén plně v provozu a je možné ho využít pro potřeby každého občana.

Každé sportoviště, které se v lesoparku nachází, láká všechny návštěvníky k jeho využití. Sama jsem se věnovala několik let atletice a na vodrantském ovále jsem strávila spoustu příjemných chvil. Potkávala jsem se s ostatními sportovci a zajímalo mě, jestli i fotbal, tenis nebo plavání mají tak úspěšnou minulost a jistě i perspektivní budoucnost jako čáslavská atletika. Snažila jsem se vyhledat dokumenty o vývoji sportovního areálu a historii nejvýznamnějších čáslavských sportů. Díky mé bakalářské práci o vývoji čáslavské atletiky jsem se rozhodla pokračovat v pátrání a sepsat střípky těchto sportů, poskládaných hlavně z kronik, novinových článků a vyprávění pamětníků. Zejména z toho důvodu vznikla tato diplomová práce.

2 Cíle a úkoly práce

Hlavním cílem této práce je vytvořit ucelený dokument o historii a současnosti čáslavského sportovního areálu ve Vodrantech. Zaměřím se na zmapování a zhodnocení získaných informací o lesoparku a sportovním komplexu, který se v lesoparku nachází. Chtěla bych věnovat část textu výstavbě jednotlivých sportovišť a zdokumentovat pozdější přestavby a opravy ve sportovním centru.

Dílčí cíle:

- zaměřit se na vznik a vývoj čáslavské atletiky
- zaznamenat dostupnou historii fotbalového celku FC Zenit Čáslav
- zpracovat dějiny plaveckého oddílu
- sepsat vývoj tenisového klubu TK Čáslav
- napsat o současné práci s mládeží v jednotlivých sportovních odvětvích

Úkoly související se zadanými cíli:

1. Získat materiály o historii města Čáslavi.
2. Vyhledat a shromáždit dostupné materiály o vzniku a rozvoji čáslavského lesoparku Vodranty.

Toho lze dosáhnout

- návštěvou muzea a knihovny v Čáslavi
- prostudováním městských kronik a Čáslavských novin

3. Shromáždit informace o vzniku a vývoji atletiky, fotbalu, tenisu a plavání.

Toho lze dosáhnout

- návštěvou archivu, muzeí a knihoven v Čáslavi a Kutné Hoře
- prostudovat čáslavské městské kroniky a dostupné kroniky jednotlivých sportů
- projít dobový tisk
- vyhledat pamětníky sportovních odvětví a požádat je o poskytnutí potřebných informací
- navštívit současné představitele jednotlivých sportů a požádat je o doplňující informace

- prostudovat internetové zdroje týkající se města Čáslavi a sportovního vyžití ve městě
4. Získané materiály kriticky zhodnotit a sestavit je do chronologického přehledu.

3 Metody práce²⁵

Indukce

Metoda, která postupně přechází od jednotlivostí k obecnému. Ve své práci jsem použila hlavně nepřímou indukci při nedostatku potřebných konkrétních situací.

Přímá metoda

Jedná se o prostý popis informací, který jsem využila při poznávání a popisování událostí z jednoho či více dostupných pramenů.

Diachronní metoda

Problematika byla zkoumána na základě závislosti na časovém vývoji.

Progresivní metoda

Zachycení posloupnosti událostí, jak se odehrály v návaznosti na sebe od minulosti do současnosti.

Retrospektivní metoda

Zpětně jsem doplnila chybějící informace, které bylo možno vyvodit z dostupných materiálů. Tato metoda byla použita při nedostatku informací.

Obsahová analýza

Získávala jsem informace z primárních a sekundárních zdrojů. Jednalo se o prameny osobního charakteru, dobový tisk a informace z kronik jednotlivých sportů, výroční zprávy funkcionářů, odbornou literaturu a internetové zdroje.

4 Lesopark Vodranty

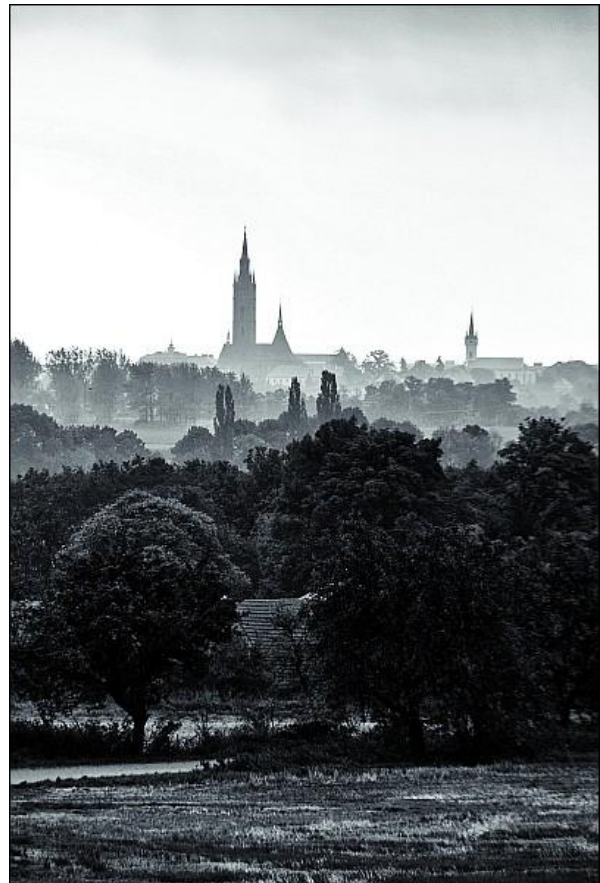
4.1 Poloha lesoparku v rámci města Čáslavi

4.1.1 Vznik a vývoj města

Prokazatelné osídlení dnešního území Čáslavi se datuje mezi 6. - 5. tisíciletí př. Kr. Archeologické nálezy z města i okolí dokazují, že se zde v průběhu pravěku vystřídala řada rozdílných kultur. Slovanské osídlení velice pravděpodobně leželo na místě zvaném Hrádek, kde se našlo opevnění a několik hliněných nádob z 9. století. O století později je toto centrum spojováno se Slavníkovci. V 11. století se Hrádek stal správním hradištěm přemyslovské dynastie.⁶⁵

První zmínky o založení obce knížetem Mnaxou nalézáme v městských kronikách již v roce 796. Své jméno získala obec po svém zakladateli bohatém Čáslavovi nejspíš až později, tedy někdy před rokem 1052. Královským městem se Čáslav stala za vlády Přemysla Otakara II., konkrétně v roce 1253, když tudy král železný a zlatý projížděl z Čech na Moravu. Hradiště na Hrádku v této době již ztratilo na významu.¹⁴

Dominantou města, za příznivého počasí viditelnou z velké dálky, je farní kostel sv. Petra a Pavla. Se stavbou raně gotického kostela, stojícího na základech románského kostela sv. Michala, začali čáslavští občané na konci 13. století. Kostel má druhou nejvyšší věž České republiky s impozantní výškou 88,5 m.⁶⁵

Obr. č. 1: Čáslavská panoramata

Díky zachování části středověkého opevnění je i dnes zřejmá původní poloha města. Hradby se, přes značné poškození při husitských válkách ve 14. stol. a po dvou požárech města v 15. a 16. století, dochovaly v 1/3 délky. Vstup do města zajišťovaly 4 brány. Z jedné se zachovala tzv. Otakarova věž, stojící u sídliště v Žitenické ulici, a druhá tzv. Žižkova brána je alespoň zčásti viditelná od kostela sv. Petra a Pavla směrem k Podměstskému rybníku.⁶⁵

V roce 1421 se Čáslav stala husitským městem, v děkanském chrámu se v červnu téhož roku sešel zemský sněm. Toho času zde pobýval Jan Žižka, který se stal významným vojevůdcem husitů. V roce 1910 byly ve výklenku podvěžní mariánské kaple kostela sv. Petra a Pavla nalezeny Žižkovy ostatky. V letech 1452 a 1522 se městem šířil požár. Při druhém ohni lehlo téměř celé město popelem.⁶⁵

Přesto začalo město kulturně a hospodářsky vzkvétat. Ovšem pouze do třicetileté války, kdy Švédové svými vpády zastavili místní rozvoj, v důsledku toho byla Čáslav značně zadlužena. Až v 18. století se město stalo významným správním centrem, sídlem krajského úřadu, pošty a vojenské posádky. V 50. letech. 19. století získala Čáslav další prestiž, když zde vznikly úřady s okresní působností a vzdělávací instituce jako gymnázium nebo různé typy odborných škol. V roce 1960 přestala být Čáslav okresním městem, přesto je nadále kulturně, hospodářsky, společensky i sportovně činnou obcí.⁶⁵

4.1.2 Poloha lesoparku

Město se rozkládá na obou březích řeky Brslenky. Ve městě a jeho blízkém okolí došlo v historii k založení několika různě velkých rybníků. Městský lesopark se prakticky nachází mezi třemi místními rybníky, a to rybníkem Zemánek, Měděnice a Podměstským rybníkem. Samotný lesopark s názvem Vodranty leží v západní části Čáslavi, tedy přímo na jejím levém okraji. Celý areál je situován pod hrází Podměstského rybníka.

Při cestě z historické části Čáslavi se do lesoparku lze dostat příjemnou procházkou ani ne za deset minut. Projde se přitom okolo gotického chrámu sv. Petra a Pavla. Za touto památkou se cesta láme západním směrem po schodech v Žižkově bráně okolo výše zmíněného Podměstského rybníka. Ten se mine z pravé strany, čímž se čáslavský občan nebo návštěvník města ocitne před komplexem fotbalových hřišť,

z nichž dvě jsou pokryta klasickým a třetí umělým trávnikem, na okraji lesoparku

Obr. č. 2: Pohled Žižkovou branou na kostel sv. Petra a Pavla

Vodranty.

Svým návštěvníkům poskytuje tato lokalita nespočet možností sportovního vyžití. Najdeme zde lehkootletický stadion s kvalitním povrchem na běžeckém oválu, k dispozici jsou tenisové kurty včetně tzv. tenisového pavilonu, který tvoří zázemí pro sportovce tenisového oddílu. Nedávno bylo zbudováno i víceúčelové hřiště, v jehož sousedství najdou na dětském hřišti útočiště nejmenší návštěvníci areálu. Doplnkem areálu je také prostranství pro vyžití příznivců jízdy na skateboardu a nově budované hřiště pro petanque.

Vodranty jsou místo jako stvořené nejen pro sportovní využití, ale v neposlední řadě i k příjemným procházkám a relaxačnímu odpočinku, k čemuž vybízejí i lavičky, které lemují spojující cesty v celém lesoparku. Nachází se zde i budova městských lázní včetně turistické ubytovny a posilovny, kterou čáslavští sportovci hojně využívají. Sportovní areál ve Vodrantech je stále postupně rekonstruován a jsou sem začleňována další sportoviště tak, aby mohla být nabídka sportovního vyžití všem občanům co nejpestřejší.

4.2 Vznik lesoparku⁵⁷

O výhodné poloze v souvislosti s rozložením města jsem se zmínila již v minulé kapitole, ale jak a kdy Vodranty vznikly? Proč se lesopark jmenuje právě Vodranty?

V dnešní době téměř každý obyvatel města ví, která sportoviště lze v lesoparku navštívit. Je známa jeho současná podoba, ale jak vypadalo malebné údolí táhnoucí se

od obce Žáky k Čáslavi na začátku století nebo ještě mnohem dříve, to ví již pouze několik pamětníků.

Při pohledu do minulosti je zřejmé, že toto údolí bylo odjakživa vlhké a bahnité. Někteří dříve narození občané si možná i nyní vzpomenou na rákosiště za původně malým rybníkem Měděnice, které tam bývalo ještě v šedesátých letech minulého století. Mokřiny a bažiny lze doložit na mnoha místech velkého sportovního komplexu. Dodnes jsou například problémy s vysokou spodní vodou, která i při drobných deštích trápí fotbalový trávník a atletický ovál.

Kolem místa zvaného Hrádek tekla v dávných dobách potok vlévající se do Podměstského rybníka. Je velmi pravděpodobné, že díky tomu bylo před několika tisíci lety na tomto vyvýšeném místě opevněné hradiště. Tyto informace jsou doloženy nedávno provedenými vykopávkami v okolí Hrádku a nalezením starodávného hliněného nádobí.

Ve středověku, v době založení města Čáslavi, zaniklo opevnění na Hrádku a obyvatelé se soustředili na rozvoj a zkvalitňování města nad Podměstským rybníkem. Měnila se také podoba okolní přírody.

Ve 14. - 15. století byl součástí českého hospodářství chov ryb. Rybníky se budovaly na místech, která k tomu účelu byla alespoň z části vhodná. Nejinak tomu bylo i v Čáslavi. Na žateckém potůčku se postupem času objevily rybníky Měděnice, Loučný, Zemánek a Podhrádecký. Zemánek je v dobových písemnostech zmiňován již v roce 1383, patří k nejstarším rybníkům na Čáslavsku. Loučný rybník se nacházel mezi Zemánkem a současným koupalištěm (dnešní vrhačská louka), Podhrádecký rybník ležel v místech dnešního atletického stadionu.

Nejenom chov ryb, ale z velké části i vinařství přispívalo do rozpočtu města. V 16. století, konkrétně mezi roky 1553 a 1584, jsou v trhových knihách zmínky o pěstování vinné révy. V této souvislosti vznikly pravděpodobně v sousedství Zemánku dva sklípky, používané nejdříve k uskladnění vína, později však i k jiným účelům. „U Zemánku totiž stávala i sanytra, tedy objekt, v němž se vyráběl sanytr, čili dusičnan draselný, používaný k výrobě střelného prachu. Výroba Sandru, tvořícího se rozkladem živočišných odpadů, kdysi příjemně přispívala do rozpočtů mnohých měst.“

(čl. Místa známá i neznámá, 2006) Podle informací, předávaných ústní formou z otců na syny, sloužily výše zmíněné sklípky i k uchování dusičnanu draselného.

Pohled na přírodu pod bývalým starověkým hradištěm se začal měnit až v 19. století, kdy se měnil celý společenský život měšťanstva. Lidé se díky zrodu romantismu začínali znovu zajímat o přírodu. Právě přírodní lesopark nabízel příjemné prostředí na procházky a budování pavilonů, altánů a parků s upravenými cestami. První parčík byl zřízen pod záštitou časlavského krajského hejtmána hraběte Karla z Rotkirchu nad někdejším rybníkem Loučným. Zde postupně od roku 1843 vyrůstaly zalesněná stráž, alpinium a sad růží. Místu se mezi obyvateli říkalo Panská zahrada nebo také Rotkirchovy sady.

Nejen návrat k přírodě, ale i zájem místních pivovarníků, pomohl vzniku a rozkvětu Vodrant takových, jaké je známe dnes. Výroba piva patřila od středověku k velmi výnosnému obchodu. V 19. století s rozvojem průmyslu však došlo ke změnám ve formě vaření piva. Sladovna, která stávala u Podměstského rybníka, se stala nedostačující a držitelé práva vařit pivo, tzv. várečníci, vybudovali v letech 1841 až 1842 nový pivovar. V dalších letech, které patřily k prosperujícím časům časlavských várečníků, bylo možné odkoupit od menších vlastníků značnou část přilehlých pozemků. V roce 1885 město koupilo lokalitu Hrádek a spolu s dalšími pozemky směrem k obci Žáky získal místní pivovar rozlehlý areál. Ze strany města došlo k zakoupení sadu Rusalka, kde byla v krátké době postavena restaurace, ve které se konaly letní taneční zábavy. Spojením s Rotkirchovými sady vznikl rozsáhlý park, jemuž se v té době začalo říkat Vodranty.

Nyní se dostáváme k otázce vzniku názvu Vodranty. V současné době již není známo, kdo a proč pojmenoval lesopark právě názvem Vodranty, ale existuje několik možných způsobů, jak je možné výše uvedené pojmenování vysvětlit.

Historik František Škrdle u slova Vodranty dal do závorky „staré Lodranty“ a víc se k významu slov nijak nevyjádřil.

Kliment Čermák, archeolog pomáhající při budování základů pivovaru, uvádí, že při stavbě pivovaru v roce 1841 narazili na staré zčernalé kůly, tzv. odry nebo nákolí,

podle kterých se jmenuje lesopark Vodranty. Nákolí je pojem označující dřevěné domy na kůlech, zaražených do bažinaté půdy.

Při vyhledání slova odry lze na internetu a ve Slovníku spisovného jazyka českého najít, že se jedná o konstrukci z tyček, na kterých bývala upevněna vinná réva. To by souhlasilo s historicky doloženým pěstováním vinné révy.

4.3 Vývoj jednotlivých sportovišť

4.3.1 Počátky čáslavského sportu¹³

S vývojem společnosti se v romantismu vracela i myšlenka o potřebě pohybu. Fenomémem se na přelomu 19. a 20. století stal sport. V únoru 1862 založili v Praze sportovní nadšenci a obdivovatelé Tyršova učení Sokolskou jednotu.

Krátce po založení Sokola Pražského vznikla čáslavská Jednota sokolská. U jejího zrodu v srpnu 1862 stáli čáslavští učitelé a vlastenci, kteří v sokolství viděli ve všech směrech možnost pro zlepšení rozvoje národní společnosti. Největší zásluhy o založení jednoty měl učitel čáslavské školy Jan Ladislav Mašek, který byl organizátorem mnoha kulturních a hospodářských akcí na Čáslavsku. Cvičení se nějaký čas odehrávala na dvoře staré školní budovy, po několika měsících však byla činnost spolku pro malý zájem ukončena. Obyvatelé Čáslavi se místo pohybovému umění věnovali divadelnictví a muzejnictví. O osm let později se o znovuzaložení Sokola zasloužil bývalý starosta jednoty Fr. Falbrecht a cvičení se uskutečňovala na zahradě Čtenářské besedy, tedy téměř v centru města.

První veřejné cvičení, kterého se sokolové z Čáslavi účastnili, se konalo dne 28. září 1871 v Kutné Hoře. První cvičení pro domácí veřejnost uspořádali čáslavští cvičenci dne 9. června 1872.

Čáslavští sportovní nadšenci mohli na konci 19. století ke cvičení využívat pouze provizorní plochu u městských hradeb, na zahradě Čtenářské besedy a v sále hostince U Riegrových. V plánech sokolů se na konci 19. století zrodila myšlenka o stavbě sokolské tělocvičny. Vhodným místem se zdála být zahrada vedle Čtenářské besedy a zbývalo sehnat dostatek financí pro vlastní stavbu. Kvůli nedostatku peněz byl projekt o několik let odložen. Od jara do podzimu využívali čáslavští sokolové

venkovní prostory kasáren Prokopa Holého. Přes zimu v letech 1883 – 1895 sokolové cvičili v tělocvičně místního gymnázia a mezi lety 1895 – 1911 našli útočiště v budově chlapecké školy.

Dne 6. srpna 1911 se konalo slavnostní otevření sokolovny, která dnes patří mezi kulturně chráněné památky. Vlastní venkovní sportoviště bylo pouze snem několika málo zapálených časlavských sportovních aktivistů. Teprve po několika dalších letech se do centra sportovního dění dostaly svojí výhodnou polohou Vodranty.

4.3.2 Využití lesoparku a stavba sportovní areálu

V té době se ve Vodrantech nejen vařilo pivo, lidé chodívali na procházky. V časlavském lesoparku se odvíjel společensky zajímavý život. Již od roku 1821 v lesoparku zřejmě existovala střelnice a později zde byly pořádány rovněž taneční zábavy. Díky snaze pivovarníků a podpoře města byl pod hrází rybníka Zemánek během let 1854 a 1855 postaven hostinec s prostorným sálem, lázeňská budova, kuželník, dřevěná terasa a čínský altán. V zimě město na Zemánku provozovalo kluziště. Vodranty se díky opakovaným návštěvám časlavských občanů staly vyhledávaným místem společenského života a odpočinku.⁵⁷

Díky výše zmíněnému byla pouze otázkou času, kdy se také sportovní dění přesune do vodrantského lesoparku. Časlavští sokolové přišli v prvním desetiletí nového století. Několik let se snažili s místním pivovarem vyjednat podmínky pronájmu pozemků a možnosti postavení vlastního sokolského hřiště. Díky nadšení pro věc se to čelním představitelům Sokola v čele s předsedou MUDr. Karlem Tesařem podařilo. Stalo se to v březnu 1923 a jednota tak získala pozemky v místech, kde býval Podhrádecký rybník.¹³

Celý lesopark stával na místech, kde se nacházely rybníky. Největším problémem louky byla její přílišná vlhkost. Bylo potřeba udělat řadu opatření proti vysoké spodní vodě, která se nacházela pod celým územím Vodrant. Po důkladném odvodnění prostoru určeném pro výstavbu stadionu již nic nebránilo tomu, aby se v březnu roku 1924 začalo se stavbou cvičiště.¹³

Slavnostní předání stadionu sokolům proběhlo dne 30. května rok 1926. Součástí smlouvy byl pronájem budovy lázní. Na svou dobu bylo sokolské hřiště velice moderní a odpovídalo dokonce kritériím olympijských stadionů.¹³

4.3.3 Popis stadionu¹³

Stadion byl postaven ve směru delší osy „sever-jih“, což plně odpovídá pravidlům atletiky. Sportovní komplex obsahoval hřiště a 4 kurty, které sousedili s oválem. Sokol kurty pronajímal Tenisovému klubu. Areál byl členěn na několik částí. Byl zde atletický ovál, sektory na skoky a hody, fotbalové hřiště, hřiště na házenou, později i na volejbal. Dále se zde nacházeli rozšířené prostory pro cvičení prostných, stojany na hrazdy, kruhy, visutou hrazdu, žebříky, bradla, kladiny a šplh. Součástí se stal hudební pavilon, který dodnes slouží členům atletického klubu jako skladiště náčiní a náradí. Kolem celého hřiště si sokolové nechali zhotovit tribunu se 700 sedadly a také zavést na stadion elektrický proud. V zimě byl výškařský sektor využíván jako kluziště. V severní části cvičiště se nacházel dětský koutek, kde si na skluzavkách a prolézačkách mohly hrát nejmenší děti.

4.3.4 Další vývoj stadionu a stavba nových sportovišť do roku 1960

Po dokončení stavby sokoliště začali členové jednoty Sokol s opravou lázeňské budovy. V roce 1930 vzniklo malé venkovní koupaliště, jehož fragmenty jsou mezi atletickým oválem a budovou lázní., patrně dodnes Tato plovárna byla zbudována jako součást tehdejšího sokolského sportovního areálu. Stavebním materiálem byl již v té době populární beton. Díky svým malým rozměrům přestalo toto zařízení velice brzy vyhovovat potřebám města.⁵⁴

V letech 1933 a 1934 se do stavby zcela nové plovárny rozhodli investovat majitelé závodu Kosmos, bratři Pickové. Na vlastní náklady během jednoho roku vybudovali koupaliště vedle rybníku Měděnice. Ve své době patřilo k nejlépe vybaveným plovárnám v republice – dva bazény s rozměry 15 x 50 m, brouzdaliště pro děti, sprchy, skokanský můstek, pískové plochy ke slunění, hřiště, šatny a restaurace. Toto koupaliště sloužilo až do roku 1998 v takřka nezměněné podobě., než bylo z hygienických důvodů uzavřeno.⁵⁴

První úpravy sokolského cvičiště vznikly ve 30. letech, kdy si členové SK Čáslav upravili středové fotbalové hřiště pro své potřeby. Vznikla hrací plocha o rozměrech 100 x 60 m. Další výraznou úpravou, kterou fotbalisté navázali na přestavbu hřiště, se stalo postavení fotbalové tribuny spolu se dvěma šatnami v západní části stadionu.¹³

Začátkem 2. světové války stadion patřil sokolům. Po uzavření Sokola v roce 1974 vznikl Lehkoatletický oddíl, který se o celý areál začal starat. Po skončení války se ukázalo, že cvičiště nebylo nijak výrazně poničeno. V letech 1945-46 byl stadion plně přebudován pro potřeby lehké atletiky a fotbalových nadšenců. Sokolské cvičiště tak doznalo prvních větších stavebních úprav.¹³

Rekonstrukcí byl zvýšen počet atletických drah. Při stavbě stadionu v roce 1926 došlo k vybudování atletické čtyřproudové dráhy. Ta byla, vinou ne zcela přesně změřeného vnitřního oválu cvičiště, dlouhá 422 m, oproti klasickým atletickým oválům, které mají délku 400 m. Po II. světové válce členové atletického klubu tuto „chybu“ napravili, když nechali rozšířit počet drah ze 4 na 6. Stadion se 400 m dlouhým atletickým oválem se rázem zařadil mezi 6 největších atletických stadionů v tehdejší Československu.¹³

Součástí sportovního komplexu se v letech 1952-53 stal zimní stadion, který byl postaven severně od tenisových kurtů. Ledová plocha s přírodním ledem sloužila po několik desetiletí TJ Hokej Club Čáslav. Kluziště využívali nejen hokejisté ke svým mistrovským zápasům, ale i široká veřejnost k rekreačnímu bruslení. Kvůli mírným zimám nastala v roce 2002 změna. Zimní stadion byl zbourán a nahrazen moderním víceúčelovým hřištěm.¹³

V 1. polovině 50. let zde pokračoval čilý stavební ruch. Fotbalovému klubu přestalo pro jeho potřeby stačit hřiště stojící uprostřed atletického oválu a funkcionáři začali hledat prostory pro možnost stavby druhé hrací plochy. V letech 1953-54 vzniklo škvárové hřiště pod hrází Podměstského rybníka, tedy severně od stánku hokejistů. V současné době se zde nachází zelený trávník, na němž FC Zenit Čáslav hraje svá domácí druholigová utkání.¹³

Úpravy na atletickém stadionu prováděli především samotní členové klubu. Díky jejich pílí a nadšení přibyl v roce 1958 k vybavení stadionu vodní příkop, který nalezneme na oválu dodnes. O rok později si atleti vyměnili škvárový povrch stadionu, došlo také k vybudování doskočiště pro skok vysoký.¹³

4.3.5 Sportovní areál od 70. let do současnosti¹³

Čáslavský stadion se těšil zájmu veřejnosti i odborníků. V roce 1965 se zde měly konat Atletické přebory ČSSR starších dorostenců na dráze, bohužel příroda tomu nepřála. Celou jarní část sezony hustě pršelo. Atletický stadion spolu s fotbalovým hřištěm se staly technicky nepoužitelnými. Bylo potřeba vzniklé škody eliminovat, a co nejdříve začít s opravami. Kvůli tomu, že hřiště bylo postaveno na bývalém rybníku, byla zemina dlouho podmáčená a opravy po poškození trvaly déle, než sami členové Slavoje plánovali.

Fotbalisté a atleti společnými silami začali v roce 1965 budovat šatny pod Hrádkem, kde se dnes nacházejí fotbalové šatny pro žáky a dorostence. Došlo k odvodnění tzv. vrhačské louky, která se nalézá v lesoparku vedle rybníku Zemánek. Na tomto místě upravili sportovci sektory pro hod kladivem, diskem a vrh koulí. Součástí se stalo i rozběžiště pro hod oštěp a skokanské sektory. Prostory pro skok vysoký a skok o tyči nebyly využívány a po opravě atletického oválu začali závodníci využívat skokanské sekce pouze na stadionu. Vrhačská louka nyní slouží tréninkovým účelům a je využívána především školami pro hod kriketovým míčkem nebo hod diskem. V rámci atletických závodů pořádá AC Čáslav na vrhačské louce soutěže ve vrzích a hodech.

V následujícím roce čekalo stadion důkladné odvodnění, aby se předešlo případným dalším škodám z možných dešťů. V důsledku zábrany proti tvorbě kaluží na ovále byla zvednuta výška povrchu hřiště o 30 cm. Rekonstrukcí byl pověřen architekt Jan Sibera, který se mimo jiné podílel na přestavbě atletického stadionu Houšťka ve Staré Boleslavi. Renovace se dočkala i budova Lázní, kde si členové SK Čáslav zřídili posilovnu, sprchy a sociální zařízení.

Nového škvárového povrchu se stadion dočkal v roce 1967. Po ukončení celé řady menších oprav se na jaře 1968 uskutečnily první závody na nově zrekonstruovaném atletickém oválu.

Čáslavští atleti postavili v sezoně 1972-73 ocelovou konstrukci střechy tribuny proti dnešním fotbalovým šatnám žáků a dorostenců. Střecha sloužila, více jak 20 let, až do roku 2006, kdy díky vlivům povětrnostních podmínek nevydržela nápor větru a zřítla se. Stavební práce a úpravy na stadionu a v blízkém lesoparku pokračovali i v dalších letech. V roce 1974 vznikla v zadní části lesoparku, za vydatného pracovního nasazení všech čáslavských atletů, 600 m dlouhá pilinová dráha, kterou o dva roky později prodloužili na 1 km. O dva roky později byl v blízkosti pilinové dráhy vybudován rovný 200 m dlouhý škvárový úsek.

První placený správce celého sportovního areálu byl najat v roce 1978. Ve stejném roce rozšířili funkcionáři čáslavského klubu areál o tzv. Kozlovu zahradu, která leží mezi atletickým oválem a ulicí Na Bělišti. Na pozemku bylo během dalších let naplánováno několik staveb se sportovním zaměřením, které zde měli do budoucna stát. Jednalo se např. o výstavbu kryté atletické haly nebo kryté hokejové haly s umělým ledem, která ve městě do dnešních dnů chybí. Po sametové revoluci byla parcela v restituci navracena původním majitelům.

Na konci 80. let se rekonstrukce ve sportovním areálu dočkaly i tenisové kurty. V předchozích letech se o tenisový areál starali převážně sami členové klubu. V letech 1988 - 90 nechali fotbalisté zatravnit původní škvárové hřiště u Podměstského rybníku a vybudovali nové, cvičné, také škvárové, ale ještě blíže k hrázi. Tato škvárová plocha byla v roce 2003 nahrazena hřištěm s umělou trávou 3. generace.

Atletický ovál získal v roce 1994 nový vzhled. V rámci celkové rekonstrukce stadionu dostali atleti místo škvárového povrchu tartanovou běžeckou dráhu a pro potřeby fotbalistů byla obnovena travnatá plocha uvnitř oválu.

V 2. polovině. 90. let minulého století vznikla řada projektů na zpřístupnění různých sportovních odvětví pro celou širokou veřejnost. Jednalo se o udržení stabilního zázemí pro stávající členy sportovních klubů a rozvoj dalších sportovních možností, které by do Vodrant přilákaly další čáslavské občany. Postupem času byla

postavena nová sportoviště a zázemí, zároveň však proběhla i rekonstrukce stávajících budov a prostor.

V roce 2000 město financovalo vybudování skateparku, který se nachází mezi umělým fotbalovým hřištěm a Podměstským rybníkem. V témže roce proběhla generální úprava 3 tenisových kurtů. O rok později byla na hlavním travnatém hřišti pro fanoušky fotbalových zápasů A mužstva postavena krytá tribuna s 515 sedadly. Zároveň město zrekonstruovalo a do užívání obyvatelům Čáslavi a okolí dalo novotou zářící koupaliště pod rybníkem Měděnice.

Opravy pokračovaly i v roce 2002. Zimní stadion byl zbourán a na jeho místě vzniklo víceúčelové hřiště a dětský koutek. Hokejové šatny, stojící mezi nově postaveným hřištěm a fotbalovým stadionem, byly přestavěny pro zlepšení zázemí čáslavských fotbalistů. V budově se nachází fotbalové kabiny, místnosti pro rekonvalescenci sportovců, byt pro správce areálu a v přízemí útulná restaurace. V dalším roce byl opraven 4 tenisový dvorec a postaven zcela nový 5. kurt.

Lázeňská budova, jejíž poslední oprava proběhla ve 20. letech 20. století, byla na začátku nového tisíciletí zavřena pro nedostačující hygienické podmínky. V letech 2003 - 2004 došlo ke kompletní rekonstrukci, díky níž Čáslav získala krytý 25 m dlouhý bazén, saunu a ubytovací prostory. Atleti AC Čáslav se dočkali nových šaten, sociálního zázemí a také posilovny. V roce 2005 pak město zřídilo hřiště na pétanque, které se nachází vedle Trojanova baráčku, dnešní atletické ubytovny.

Čáslavští občané i obyvatelé okolních obcí získali díky podpoře města a pili sportovních nadšenců sportovní areál, ve kterém si každý nalezne to své.

5 Atletika¹³

5.1 Zrod čáslavské atletiky

Atletika se do podvědomí čáslavských občanů dostala až po skončení I. světové války. Válka znamenala pro mnohé české obyvatele utrpení, bolest a zákaz kulturní, společenské i sportovní činnosti. Ihned po jejím skončení se začaly životy Čechů vracet do období před válečným stavem, nejinak tomu bylo i v Čáslavi. Sokolové se navrátili

ke svému aktivnímu cvičení a v lednu 1919 obnovili činnost Sportovního klubu Čáslav, který byl oficiálně součástí TJ Sokol. Předsedou SK Čáslav byl 19. ledna 1919 zvolen Fr. Frič, který ustanovil fotbalový, tenisový, turistický, bruslařský a také lehkootletický odbor SK Čáslav při TJ Sokol Čáslav.

Až do výstavby sokolského letního cvičiště v lesoparku Vodranty v roce 1926 se všechna cvičení odehrávala na hřišti za kasárnami Prokopa Holého, běhy byly konány na místních silnicích. Dne 19. dubna 1920 proběhl první atletický závod v běhu na 2000 m a to na silnici z Čáslavi do Krchlebs.

Již od roku 1918 se čáslavští atleti účastnili řady sportovních utkání. K závodům dojížděli na hřiště soupeřů a po otevření stadionu začali pořádat atletické akce. Dne 22. srpna 1922 závodili čáslavští atleti v Přelouči, kde se konalo utkání mezi ATK Přelouč, SK Čáslav a Slavia Praha. V závodech nastoupili Čadil, Čálek, Popek, Votava, Maruška. Mezi roky 1926 - 1928 se konaly atletické závody na čáslavském stadionu za účasti předních českých družstev Sparty a Slavie, dále se zde odehrávala řada utkání s okolními atletickými oddíly.

Atletika byla ještě ve 30. letech součástí Sokola a všechny soutěže zaštiťovala jednota. První doložené ženské atletické závody se na sokolském cvičišti konaly dne 4. září 1932 za účasti oddílů SK Smíchov, SK Slavia Praha a domácí SK Čáslav. Disciplíny těchto závodů byly: skok vysoký a daleký, běh, štafeta, hod diskem a oštěpem, vrh koulí. V závodech bylo dosaženo velmi kvalitních výsledků.

Až do roku 1939 byla Sokolem pořádána řada sportovních utkání s okolními sokolskými jednotami. Do dalšího rozvoje sportovních odvětví opět zasáhla válka.

5.2 Atletika mezi lety 1939-1959

Na začátku 2. světové války se sportovní kluby staly místem setkávání všech členů a byly alespoň malým rozptýlením stále více sílící hrozby smrti. Velký zájem diváků poukazoval na to, že i obyvatelé se chtějí trochu bavit a zapomenout na to, co se děje v reálném životě. V té době probíhala utkání mezi čáslavským Sokolem a dalšími okolními jednotami. Ve dnech 30. dubna a 6. května 1941 se konal první ročník Běhu sady Vodranty, který je s malými obměnami v programu AC Čáslav dodnes.

V roce 1939 vedení Národního souručenství rozkázalo spojit jednoty Sokol, Orel, Dělnickou tělocvičnou jednotu a Junák v jeden spolek. O dva roky později, přesně 11. října 1941, německá vláda nařídila zavřít všechny tělovýchovné jednoty. Majetek byl odebrán a členové jednotlivých jednot přešli do sportovních klubů.

Stejně se zachovali i činovníci v Čáslavi. Velká část aktivních sportovců i funkcionářů přešla do Lehkoatletického odboru SK Čáslav, jehož předsedou se stal Zdeněk Valcha. Jmenovitě to byli Jiří Mrázek, Josef Kunášek, Jiří Pipek, Josef Vébr, Jaroslav Oliva, Vlastimil Málek, Jiří Valcha, Mirek Večera, Miroslav Červinka aj. Řada z nich byla po dlouhou dobu stálicemi na atletickém poli a zasloužila se o další rozvoj čáslavské atletiky.

LOSK Čáslav patřil v době války do Polabské oblasti, kde se pravidelně účastnil závodů s oddíly AFK Kolín, Respo Kutná Hora, Sparta Kutná Hora, Poděbrady, Nymburk, Český Brod, Lysá nad Labem, Stará Boleslav, Mladá Boleslav, Nová Paka a Turnov. Atleti svoji činnost během války zaznamenali v samostatných ročenkách, které jsou dnes uloženy ve Státním Okresním archivu v Kutné Hoře.

V roce 1944 byl předsedou klubu zvolen Josef Kunášek, který se stal po dlouhou dobu nedílnou součástí čáslavské atletiky. Významně se zasloužil o její rozvoj a v čele oddílu stál dlouhých 44 let, než v roce 1988 pro svůj pokročilý věk dobrovolně odstoupil.

Ukončení 2. světové války znamenalo pro LOSK Čáslav návrat pod jednotu Sokol, ovšem na vzrůstající oblibě atletiky se nic nezměnilo. První dva roky družstva mužů a dorostenců závodila pod hlavičkou Sokola spolu s dalšími župami v Polabské divizi. V roce 1947 se čáslavský Sokol stal součástí Havlíčkovy župy a všechna utkání se odehrávala s celky Havlíčkův Brod, Kutná Hora, Humpolec, Žďár nad Sázavou, Krucemburk aj.

Rok 1946 byl zahájen 6. ročníkem Běhu sady Vodranty, nazvaném Memoriál tří Sokolů, kde byly vypsány závody mužů v běhu na 4 400 m, starších dorostenců v běhu na 2 000 m a mladších dorostenců v běhu na 1 200 m. V srpnu se konal 1. ročník Velké ceny města Čáslavi v běhu na 200 m. Tento závod lze spolu s celou řadou doprovodných závodů nalézt, s několika krátkými přestávkami, rovněž v současném

programu AC Čáslav. Běhu se zúčastnila celá řada atletů z Čáslavi, Kolína, Nymburka a Prahy. Prvním vítězem, který obdržel putovní cenu Sprinter v zatáčce, se stal pražský závodník Hořčic. Dalším závodem, který nalezneme ve startovní listině čáslavského oddílu i dnes, byl atletický desetiboj. Tento závod je pravidelně na přelomu září a října pořádán již od roku 1946 pořádán k ukončení atletické sezony.

V letech 1947 - 49 nastala určitá generační obměna a výkonnostní stagnace. Z mužstva odešli dorostenci, kteří chtěli po skončené válce studovat, náhrada za ně však byla v nedohlednu. Změna nastala v roce 1950 díky příchodu nové generace a jinému uspořádání krajů. LOSK Čáslav byl zařazen pod Pardubický kraj a účastnil se závodů spolu s oddíly Ústí nad Orlicí, Pardubice, Slatiňany, Vysoké Mýto, Chocẽ, Přelouč, Litomyšl, Golčův Jeníkov.

V roce 1953 zanikl TJ Sokol Kosmos Čáslav a oddíl čáslavské atletiky plynule přešel pod TJ Slavoj Čáslav. Největším úspěchem oddílu byl o rok později postup do oblastní soutěže, lehkootletické divize, bohužel v ní Čáslav setrvala rok a opět spadla do nižší soutěže – přeboru kraje. V této době za atletický oddíl startovala celá řada mužů a dorostenců, ať se jednalo o dlouhodobé členy klubu, školáky nebo hostující atlety, převážně z řad vojáků. To se změnilo v roce 1959, kdy byla provedena registrace nových členů. Poté se závodů mohli zúčastňovat pouze členové s platnou registrací.

Roku 1958 se členem čáslavské atletiky stal ing. Miroslav Kváč, který se do roku 1965 aktivně zapojoval do závodů TJ Slavoj Čáslav. Po skončení závodní kariéry Čáslavi zůstal a stal se atletickým trenérem, pod jehož vedením získala na přelomu 70. a 80. let velké úspěchy Jarmila Kratochvílová.

5.3 Atletické dění mezi lety 1960-1975

V roce 1960 se měnilo rozložení krajů a Čáslav znovu začala papírově spadat pod Pardubický kraj. Celkově 60. léta nepatřila mezi úspěšné atletické dekády, část členů oddílu se odstěhovala a ti, co zbývali, bojovali pouze o udržení v krajském přeboru. V létě se připravovali na stadionu ve Vodrantech a přes zimu trénovali v tělocvičně zdejší sokolovny. V této době sestavil TJ Slavoj Čáslav družstva mužů, dorostenců, žáků a nově dorostenek a žákyň, která reprezentovala oddíl v kraji. Muži v tomto období nebyli moc úspěšní a v tabulkách přeborů bojovali na spodních příčkách

Významnou atletickou osobností 1. poloviny 60. let byl Pavel Beneš, který se stal čáslavským atletem roku 1962. Zvítězil několikrát i v oddílovém desetiboji a velmi dobře reprezentoval čáslavskou atletiku na krajských přeborech. Jeho hlavní disciplínou byl tehdy běh na 110 m překážek.

Na konci roku 1964 o sobě dali nejvíce vědět mladší dorostenci, kteří díky hezkému počasí závodili na domácím stadionu i po skončení atletické sezony. Podařilo se jim vytvořit několik oddílových štafetových rekordů. V běhu na 4 x 60 m dokonce překonali časem 28,1 stávající okresní rekord.

Významnou událostí pro čáslavský sport bylo v roce 1965 pořádání Mistrovství Československé republiky v lehké atletice na dráze starších dorostenců. Deštivé jaro bohužel způsobilo, že dráha i ostatní prostory atletického oválu byly ve velmi špatném stavu. Z tohoto důvodu nebylo možné mistrovství pořádat. Několik dalších let byla pozornost atletů věnována především rekonstrukci stadionu tak, aby se ve Vodrantech mohly pořádat závody.

I při opravách stadionu čáslavští atleti závodili na oválech soupeřů, vinou špatných tréninkových podmínek se jim však v sezoně 1965 - 1966 nedařilo. V roce 1967 byl v Čáslavi uspořádán tradiční běh Sady Vodranty a i přes nepříznivý stav stadionu se mužům podařilo vybojovat postup do I. třídy kraje, což byl po dlouhé době první větší úspěch.

Po tříleté přestávce způsobené opravami stadionu byl dne 1. května 1968 slavnostně zkolaudován nově zrekonstruovaný atletický stadion. K jeho znovuotevření pořádali čáslavští atleti závody, jichž se zúčastnili sportovci z celé republiky a bylo dosaženo velmi kvalitních výsledků.

Během téhož roku pořádali sportovci pravidelně tzv. atletické středy. Na programu byly vždy 3 - 4 disciplíny. Účastnili se atleti z Čáslavi, Kutné Hory a Kolína, v pořádání závodů se oddíly pravidelně střídali.

Na začátku 70. let navázali čáslavští funkcionáři kontakt s německým Cunewalde, členové obou družstev se potkávali na sportovištích v Československu i Německu.

V roce 1972 se pod vedením trenéra Kváče vyšvihla k nejlepším atletkám v republice Jarmila Kratochvílová. Reprezentovala republiku na mezinárodních závodech v Praze za účasti NDR, Maďarska, Polska a Rakouska. Spolu s ní byly na závody nominovány čáslavské závodnice A. Úlehlová a M. Janáčková. Na 400 m trati získala Kratochvílová 2. místo a na poloviční trati skončila celkově třetí. Janáčková v běhu na 100 m překážek doběhla 5., když vylepšila oddílový rekord, Úlehlová protlnula cíl 800 m tratě na 8. místě.

V sezoně 72 - 73 začal oddíl TJ Slavoj Čáslav spolupracovat s čáslavským Domem pionýrů a mládeže, díky čemuž se na stadionu začali scházet i ti nejmenší. Atletická příprava trénovala 2x týdně pod vedením žákovských atletických trenérů.

5.4 Čáslavská atletika mezi lety 1976-1989

Provoz stadionu byl placen pouze ze členských příspěvků, což nebylo mnoho. Vše se změnilo v 2. polovině 70. let, kdy začal oddíl pronajímat své zázemí ostatním atletickým klubům pro účely soustředění a tréninků. Díky tomu byly zvládnuty všechny náklady na provoz oddílu.

Velmi úspěšnou sezonou byl rok 1976, kdy družstvo mužů postoupilo do krajské soutěže. Záhy však přišel výkonnostní propad, slibně rozjetou soutěž muži neudrželi a spadli zpět do okresního přeboru. O něco lépe si vedly ženy, které v krajské soutěži držely po několik let výkonnostní standard a umísťovaly se zpravidla ve středu tabulky.

K 40. výročí nepřetržité činnosti atletického klubu vydal v roce 1980 člen oddílu starších dorostenců Bohuslav Luňáček publikaci *Z historie čáslavského lehkooatletického stadionu*. Úspěšnou sezonu zaznamenali především jednotlivci. Jarmila Kratochvílová získala na OH v Moskvě v běhu na 400 m stříbrnou medaili. Další svěřenkyně trenéra ing. Kváče Jana Červenková byla nominována k reprezentačnímu atletickému utkání s Maďarskem, Jugoslávií a Švýcarskem.

V roce 1982 vydali opětovně činovníci klubu první číslo zpravodaje Čáslavský atlet. Po několikaleté přestávce v jeho vydávání se klub rozhodl obnovit občasník informující o činnosti oddílu. Aktivitou k získání nových členů byla nadále spolupráce s Domem pionýrů a mládeže. Při základní škole v Čáslavi byly pod dohledem učitele P. Škarky vedeny kroužky, při základní škole ve Vrdech měl tento p. Pucandl. Díky této

spolupráci byla podporována žákovská atletika, která rozvíjela mládežnickou činnost atletického oddílu.

Dařilo se družstvům všech kategorií, ale i jednotlivcům. Družstvo mužů skončilo na 3. místě krajské soutěže, ve které se dobrými výkony předvedli zejména Jiří Kunášek, Luboš Vilímek, Pavel Škarka, Josef Melcr. Ženy byly ještě o stupínek úspěšnější a po skončení krajské soutěže získaly v celkové tabulce 2. místo. Oporami ženského týmu se staly Vlasta Rudolfová, Jarmila Homolková, Jana Kadlecová, Věra Hendrychová a Jana Melcrová. Bylo sestaveno družstvo mužů B, které v II. třídě krajské soutěže umístilo na 9. příčce. Celá řada dalších jednotlivců navázala na výkony Kratochvílové a Červenkové účastí na mistrovství ČSR i ČSSR. Výborných výsledků dosáhla zejména Jana Kadlecová, Jarmila Homolková, Jindřich Vyhnánek, Jana Melcrová, Jiří Vavřina a Petr Vavřina. Účastníky mistrovství ČSR dále byli Jiří Kunášek, Milan Horák, Lenka Kubínová a Evžen Šembera.

V roce 1983 se čáslavská atletika dostala do podvědomí celého světa. Jarmila Kratochvílová se zúčastnila atletického MS ve finských Helsinkách. Vítězstvím na tratích 400 a 800 m ukázala, že i v prostředí, které nemá vybavení na špičkové úrovni, se dají dokázat velké věci. Ve finále běhu na 400 m zvítězila ve světovém rekordu 47, 99. Na následujících závodech v německém Mnichově nejenže v běhu na 800 m zvítězila, ale svým časem 1: 53, 28 na této trati vytvořila světový rekord. Čas, který zaběhla, nebyl do této chvíle překonán a jedná se o nejdéle nepřekonaný světový rekord v atletice vůbec. J. Kratochvílová reprezentovala Československou republiku na několika dalších mezinárodních mítincích a pro rok 1983 stala se nejlepší sportovkyní a nejlepší atletkou světa.

Úspěch čáslavské atletiky v mezinárodním měřítku byl pro oddíl příslibem nárůstu členské základny ve všech věkových kategoriích a bylo jen na trenérech, jak vzniklou situaci využijí ve prospěch oddílu.

Bohužel rok 1983 znamenal výkonnostní propad všech závodních družstev, s výjimkou ženského týmu, který se umístil na 3. příčce za celky Poldi Kladno a TJ Kolín.

Díky zvýšení počtu závodníků přihlásil oddíl k soutěžím družstev pro sezonu 1984 hned 9 týmů, kromě mužů A, B, žen, dorostenek starších, dorostenců mladších, starších i mladších žáků a žákyň. Velkým úspěchem byl postup mladších dorostenců do Národní atletické ligy. Ženský tým se umístil na konečné 2. příčce. V tomto roce velmi dobrého výsledku dosáhl dorostenec Tomáš Kratochvíl, který na přeborech ČSR i ČSSR zvítězil ve skoku vysokém.

Rok 1985 nebyl ve výkonnosti družstev nijak oslnivý, výsledky byly víceméně průměrné. O rok později se opět blýskli kvalitními výkony především jednotlivci. Na přeborech ČSR TJ Slavoj Čáslav reprezentovali J. Kadlecová, M. Kostrec, J. Kunášek, K. Volenec a A. Kuklík. V létě roku 1986 se na čáslavském oválu dobrými výkony předvedla mladší žákyně Ludmila Formanová. Hned na prvních závodech překonala několik oddílových rekordů a z řad odborníků jí byla předpovídána velká atletická budoucnost.

Celkově 80. léta znamenala pro čáslavské jednotlivce úspěšné období. V červnu roku 1987 oddíl čáslavské atletiky pořádal Přebor ČSR v přespolním běhu mladších a starších dorostenců. Zde se v dobré formě představil mladší dorostenec a odchovanec Čáslavi Miloš Kostrec. V celostátních závodech skončil v běhu na 4000 m na 8. místě. V červenci téhož roku organizoval oddíl Přebor ČSR mladších dorostenců na dráze. Zde se čáslavští odchovanci rovněž neztratili. Nejlépe si vedli A. Kuklík, K. Volenec a P. Flégr.

Roku 1988 ukončila J. Kratochvílová závodní kariéru, nadále se pohybovala na atletickém ovále v čáslavských Vodrantech. Začala trénovat skupinu atletických talentů, ve které měla např. běžkyně L. Formanovou a H. Benešovou. Na podzim téhož roku se z další úspěšné čáslavské atletky, J. Červenkové, stala rovněž trenérka, která kolem sebe soustředila skupinu běžců na střední a dlouhé tratě. V této době se na atletickém ovále scházelo 5 tréninkových skupin pod vedením trenérů J. Kratochvílové, J. Homolkové, J. Červenkové, Jos. Kunáška a P. Škarky. Po 44 letech nastala změna ve vedení oddílu. Kvůli zhoršujícímu se zdravotnímu stavu předal Josef Kunášek předsednictví Doc. Václavu Klapkovi, Csc.

Velkým neúspěchem ženského družstva na konci 80. let 20. stol. byl propad do nejnižší možné soutěže, v roce 1988 dokonce oddíl nesestavil ženské družstvo, které by mohl do okresní soutěže přihlásit. Oproti nezdaru ženského týmu se dařilo mužům, kteří postoupili z krajské soutěže přes krajský přebor do II. národní ligy.

5.5 Čáslavská atletika po roce 1989

Po revoluci nastala v činnosti čáslavského atletického oddílu řada změn. Předně bylo pod záštitou J. Kratochvílové v dubnu 1990 zřízeno Tréninkové středisko mládeže. Zároveň se novým předsedou klubu stal ing. Kváč, který se snažil posílit ženský i mužský tým pro soutěže družstev.

V roce 1990 obě družstva startovala v II. národní lize, ovšem pouze ženám se na tomto poli dařilo. Muži, i přes dobré výkony závodníků Kunáška, Choutky a Kosáka, spadli do nižší soutěže, zatímco ženy byly naopak na vzestupu.

Dne 31. prosince roku 1991 pořádal klub 1. ročník Silvestrovského běhu. V prvním závodě byla pro všechny věkové kategorie stejně dlouhá trať, a to 4900 m, v průběhu dalších let byl závod uzpůsoben přírodním podmínkám i věkovým kategoriím a ve velmi malé obměně lze toto klání najít v termínové listině AC Čáslav dodnes. Běhu se účastní nejen čáslavští atleti, ale i široká veřejnost.

Ženy od roku 1991 bojovaly dva roky o postup do I. ligy. Za výrazné podpory běžkyň L. Formanové a H. Benešové se jim to v roce 1993 podařilo. Obě svěřenkyně trenérky Kratochvílové se v tomto roce účastnily Mistrovství Evropy. V juniorské kategorii se L. Formanová stala mistryní Evropy v běhu na 800 m, ve stejné kategorii zvítězila H. Benešová v běhu na 100 m.

Muži se střídavými úspěchy reprezentovali Čáslav na úrovni kraje a II. Národní ligy, zatímco ženy svými výkony překvapovaly český atletický svět. Bez opor z ostatních klubů se čáslavské atletky v roce 1995 dostaly až do závěrečných bojů o postup do extraligy. V posledním soutěžním klání však prohrály s ASK Slavia Praha a tak setrvaly v I. lize. V tomto roce byla členská základna nejpočetnější, k soutěžím družstev se podařilo přihlásit i B družstvo mužů a žen. Obě reprezentovala TJ Slavoj v krajské soutěži.

V roce 1996 vznikl Atletický klub Čáslav, do kterého byli přehlášeni všichni členové atletického oddílu TJ Slavoj Čáslav. V únoru se konala 1. valná hromada nového klubu, na níž byl zvolen nový výkonný výbor, v jehož čele stanula J. Kratochvílová. Místopředsedou byl zvolen ing. P. Hrubý.

Obr. č. 3: Atletický stadion

Dne 15. června pořádal klub Mistrovství

České republiky veteránů, jehož se úspěšně zúčastnili T. Schneiberg, MUDr. J. Kunášek a J. Červenková. Do světového atletického dění zasáhly i dvě čáslavské atletky - L. Formanová a H. Benešová. Staly se členkami finálového štafetového běhu na 4 x 400 m na OH v Atlantě.

I v roce 1997 se ve světových tabulkách objevila jména svěřenkyň J. Kratochvílové. Formanová se zúčastnila několika seriálů Grand Prix v bězích na 800 m. V Kolíně nad Rýnem si vytvořila nový osobní rekord, jehož hodnota byla 1:58,54. Na mistrovství světa v Athénách skončila na 5. místě. Benešová závodila na Memoriálu J. Odložila v Praze. Úspěchy čáslavské atletiky podtrhla na ME do 22 let ve finském Turku, kde získala 3 medaile – zlatou, stříbrnou a ve štafetě bronzovou. Na mistrovství světa se jí příliš nedařilo, nedostala se ani do semifinále svých běhů.

Mezitím na domácích atletických závodech družstev v důsledku oslabení členské základny bojovali muži o udržení ve II. lize. Ženy, posílené o hostující závodnice, se snažili udržet pozici v I. lize. Obě družstva splnila své cíle a dokázala, že patří mezi nejlepší.

V roce 1998 přešla H. Benešová do tréninkové skupiny ing. Kváče a hostovala v extraligovém klubu USK Praha. Čáslavská atletika se dostala opět zásluhou L. Formanové mezi elitu na nejvyšší možné příčky. Formanová se v té době stala mistryní Evropy v běhu na 800 m. Svoji dlouhodobou výkonnost potvrdila v následujícím roce, když na Mistrovství světa v hale předběhla všechny soupeřky a z japonského Maebaši přivezla zlatou medaili v dosud platném rekordu halového šampionátu 1:56,90. Do španělské Sevilly, dějiště MS pod otevřeným nebem, odjížděla v srpnu téhož roku jako jedna ze širšího okruhu favoritek. Skvělou formu v běhu na 800 m opět přetavila v nejcennější kov. Svoji spoluprací s držitelkou světového rekordu na stejné trati, J. Kratochvílovou, znovu dokázaly, že i kvalitní příprava v menším klubu může být na vrcholové úrovni.⁸⁰

Závodní družstva mužů a žen i další roky absolvovala II., resp. I. ligu, aniž by bylo dosaženo nějakých výraznějších výsledků. Ve svých skupinách se družstva pohybovala v druhé polovině tabulek. Ani mládežnické celky v té době nezískaly ve svých kategoriích žádné výraznější úspěchy. Až v roce 2001 se podařilo čáslavským juniorkám postoupit do semifinále ČR, konaného v září v Praze, kde se umístily na 5. příčce.

Menší rozkol, který se odehrál při nominaci žen a mužů na soutěže družstev v roce 2001 mezi jednotlivými trenéry a vedoucími družstev. Vyvrcholil po skončení sezony. Od AC Čáslav se distancovala velká část aktivních členů, která podpořila vznik nového atletického oddílu s názvem SK Sprint Čáslav. Do klubu přešli trenéři ing. Kváč, J. Červenková, J. Dobřická a I. Burešová i se svými svěřenci. Do čela klubu byl dosazen ing. Kváč. V následujícím roce se stala předsedkyní klubu Věra Suchomelová. Ve stávajícím AC Čáslav zůstala skupina atletů kolem trenérky J. Kratochvílové, která zároveň zůstávala i předsedkyní oddílu.

Rok 2002 znamenal pro každý z klubů něco jiného. AC Čáslav díky velkému úbytku členské základny omezil veškeré organizační činnosti a zaměřil se na individuální výkonnost atletů L. Formanové, K. Váni, D. Eidrnové, T. Šafránkové, K. Duškové a M. Křivohlavého. V soutěžích družstev přihlásil ženský tým do I. ligy a hlavním cílem bylo ji udržet, což se, za vydatného přispění hostujících závodnic, nakonec podařilo. Oproti existenčním problémům „sousedů“ z atletického oválu se SK

Sprintu Čáslav podařilo sestavit družstva mužů, žen, juniorů, juniorek, dorostenců, starších i mladších žáků a žákyň. Největšího úspěchu dosáhly dívky v juniorské kategorii. Postoupily do semifinále a opětovně skončily na 5. místě. Muži i ženy závodili v II. národní lize.

V roce 2003 ukončilo svoji závodní kariéru několik atletických opor z AC Čáslav, což ještě zhoršilo postavení ženského družstva v soutěži. Čáslavské atletky se vyprofilovaly převážně z řad dorostenek a žákyň, výraznou pomocí byla hostování několik kvalitních závodnic z Čech i Slovenska. AC Čáslav opět dokázal zůstat pro další rok v soutěži. Co se týkalo ženské soutěže, ukázal SK Sprint Čáslav své kvality. Družstvo žen si po předešlém roce, kdy ve II. lize neutrpělo žádné velké porážky, pohrávalo s myšlenkou postoupit pro sezonu 2004 do stejné soutěže jako AC Čáslav. Až do poslední štafety posledního závodu bojovaly ženy pod vedením ing. Kváče o postup s oddílem Kovošrot Praha. Přes velké nasazení všech závodnic se toto nepodařilo. Pro malý počet přihlášených závodníků družstvo mužů ve své soutěži nestartovalo a čáslavští atleti pouze hostovali v atletickém oddíle TJ Sokol Kolín.

Již v roce 2004 se zdánlivě vyhrocená situace kolem působení dvou oddílů na jednom stadionu umírnila. Větší část atletů se pod vedením J. Červenkové vrátila do AC Čáslav. Muži opět hostovali v nedalekém prvoligovém TJ Kolín, ženy se snažily získávat úspěchy v téže soutěži pod hlavičkou čáslavského klubu. SK Sprint se začal naplno věnovat především starším a mladším žákům a také atletické přípravce. O mladé talenty i nadšence se staraly trenérky I. Burešová a J. Dobřická.

O rok později se výkonnostně dařilo jednotlivcům i družstvu žen. Muži však bohužel opět nedokázali sestavit početně konkurence schopné družstvo a tak hostovali pouze v I. lize za družstvo Staré Boleslavi. Ženy se umístily ve stejné soutěži na 4. příčce. Junioři hostovali v oddíle Staré Boleslavi, dorostenci v TJ Kolín, kde svými výkony výrazně pomohli hostujícím klubům k postupu do finále družstev ČR. Čáslavská družstva juniorek a dorostenek shodně skončila na 3. místech ve svých krajských soutěžích.

Po uklidnění situace kolem AC Čáslav a Sprint klub Čáslav se zdálo, že oddíl naváže svými výkony na roky před rozepří. Opak byl pravdou. Od roku 2005 se situace

kolem čáslavské atletiky stále více zhoršovala. Na atletickém ovále se potkávaly skupiny J. Kratochvílové, J. Červenkové a atletické mláďáky kolem I. Burešové, ale členů a nových zájemců o atletiku stále ubývalo.

Rok 2006 se nesl ve znamení propadu výkonností družstev. Nedostatek mužů zapříčinil, že ti i nadále hostovali v TJ Kolín. Sezona se nevydařila ani ženám, které v tomto roce skončily na posledním 8. místě a pro další rok spadly do II. ligy. Po 12 letech nepřetržitého závodění v I. lize žen to bylo velké zklamání.

Po spadnutí do II. ligy bylo rozhodnuto, že ženy, s prvoligovou výkonností, budou pro rok 2007 hostovat, stejně jako muži, v nedalekém TJ Kolín. Zúčastní se tak opětovně I. ligy žen. Kolínské družstvo mužů skončilo na 2. místě, ženy obsadily konečné 3. místo, z čáslavských atletů se na výsledku bodově nejvíce podílely M. Sedlaříková a J. Javůrková. AC Čáslav měla zastoupení i v extraligové soutěži. Běžci M. Málek a P. Fousková byli na hostování v klubu AC TEPO Kladno.

Situace kolem družstev v čáslavské atletice zůstávala stejná i pro následující rok. Muži hostující v TJ Kolín obsadili v roce 2008 v boji o extraligu konečné 5. místo. Ženy, závodící rovněž v kolínských barvách, získaly 3. místo. M. Málek hostoval v extraligovém AC TEPO Kladno a rovněž P. Fousková se účastnila závodů extraligy v barvách TJ Slavoj Stará Boleslav.

V roce 2009 poklesla členská základna SK Sprint Klubu natolik, že oddíl přestal vykazovat aktivní činnost. Všechna pozornost veřejnosti směřovala pouze k AC Čáslav. Po několika letech, kdy členové oddílu pouze hostovali v Kolíně a v extraligových soutěžích, se konečně podařilo znovu sestavit družstvo mužů. V té době se sešla parta kolem T. Kratochvíla a Jiřího Kunášky, která byla přihlášena ke krajské soutěži. Ženy a muži, zdatní výkonnostně na I. ligu, i nadále hostovali v Sokol Kolín.⁶

Následující rok se nesl ve znamení úspěchu čáslavských atletů. Mužstvo mužů skončilo v kraji na 2. místě a pro další rok si dalo za cíl postoupit do vyšší soutěže. Dorostenci a muži, hostující v Kolíně, pomohli v I. lize svými body ke 3. místu. Spolu s kolínskými atletkami se čáslavské ženy dostaly do zápolení o extraligu, což bylo samo o sobě považováno za velký úspěch a konečné 4. místo v bojích o nejvyšší atletickou soutěž v republice bylo příjemným překvapením. V extraligových soutěžích se v dresu

Hvězda SKP Pardubice představili P. Javůrek a A. Hochmanová, v dresu AC TEPO Kladno pak P. Fousková.⁶

5.6 Atletické mládí⁶

Na ovále ve Vodrantech se to vždy hemžilo malými zájemci o sport. Zlom nastal až po roce 2005, kdy začalo ubývat dětí, které by se chtěly aktivně věnovat něčemu jinému než počítačům. Do začátku roku 2008 byla nejmenší příprava pod hlavičkou SK Sprint Čáslav v rukou trenérek Burešové a Dobřické. Děti se spolu s některými rodiči scházely 2x týdně na stadionu a průběžně si zlepšovaly pohybové dovednosti spojené s atletickou přípravou. V té době se jednalo zhruba o 15-20 malých nadšenců.

Změna přístupu k nejmladším nastala v roce 2008, kdy obě výše uvedené vedoucí nedokázaly skloubit povinnosti práce, rodiny a trenéra. Všech stávajících dětí i těch nově přicházejících se nakonec ujala členka AC Čáslav J. Červenková a ke spolupráci přizvala další čáslavskou atletku P. Fouskovou.

Došlo k rozdělení dětí do 3 skupin, zhruba po 15 jednotlivcích. Od převzetí dětí se na stadionu setkávala minipříprava a příprava. V minipřípravce se schází děti osmi a devítileté, v přípravce pak deseti a jedenáctileté. Obě skupiny trénují přes rok 2x týdně, v zimě se scházejí 1x týdně v tělocvičně čáslavského gymnázia. Tréninky jsou zaměřeny na zdokonalování sportovních dovedností a získávání nových atletických poznatků. Pro děti jsou pořádány oddílové závody a přátelské soutěže s okolními oddíly. Příprava se také účastní závodů v krajské soutěži. Minipříprava se v roce 2010 zúčastnila 2 celovíkendových akcí, pořádaných J. Červenkovou v základní škole v nedaleké obci Žehušice. Spalo se v tělocvičně, kde byla připravena řada různých her, například atletický desetiboj s různými modifikacemi jednotlivých disciplín. Děti házely molitanovým oštěpem, vrhaly kilovou koulí nebo běhaly přes molitanové překážky. V rámci těchto dnů byl pořádán orientační běh, noční bojovka, soutěže o pětibojářského krále R. Šebrleho nebo střelkyni K. Emmons.

V roce 2009 vznikla tzv. školka, ve které se jedná o přípravku šesti a sedmiletých dětí. Na atletickém ovále se scházejí 1x týdně a pod vedením zkušených trenérek se věnují všeobecné sportovní přípravě. Tuto skupinu zastiňuje Dům dětí a mládeže. Díky iniciativě J. Červenkové se příprava stala vloni jednou ze sedmi

tzv. pilotních školek, které jsou podporovány Českým atletickým svazem. Díky svazu dostaly děti nové vybavení pro rozvíjení sportovních schopností a dovedností.

Mezi členy čáslavské atletiky patří i mladší žáci a žákyně, kteří se pravidelně zúčastňují soutěžních kol ve své kategorii. Dále lze mezi atlety nalézt všechny věkové kategorie, ovšem v soutěžích družstev jsou od starších žáků na hostování v Sokole Kolín.

6 Fotbal

6.1 Vznik prvního fotbalového klubu

Novodobý fotbal vznikl v Anglii roku 1863, kdy byly založeny první fotbalové kluby. Do Čech se tato rychle se rozvíjející hra dostala o 20 let později, přesněji v roce 1885. Klub velocipedistů v Praze se ve svých záznamech zmiňoval o tom, že kromě jízdy na kole, zde členové hráli i football.⁶¹

Netrvalo dlouho a také v Čáslavi se objevili první nadšenci. Septimáni z místního obecného gymnázia roku 1902 sestavili první fotbalovou jedenáctku pod názvem SK Stella Čáslav. Stella znamená v překladu z latiny hvězda, a tak dresy hráčů zdobila právě hvězda. Nadšení studentů ovšem nesdíleli jejich profesori ani blízké okolí, a tak všechna utkání museli členové SK Stelly odehrát na vojenském cvičišti za nemocnicí.^{8, 61}

Odehraná utkání ani jejich výsledky se bohužel do dnešní doby nedochovaly, ale zásluhou fotbalového příznivce z Golčova Jeníkova zůstala v paměti následující sestava původní fotbalové jedenáctky: Martínek Bedřich, Vágner Jindřich, Grunt Josef, Vágner Karel, Vlasák Alois, Lorenc Miloslav, Cemper Josef, Prager Oldřich, Skřivánek Josef, Vágner Antonín, Táborský Karel.³⁸

V městských pamětních kronikách jsou v roce 1909 zmíněny další dva fotbalové kluby. Na jaře vzniklo družstvo Sportovní klub Merkur, které se scházelo na Havelkově zahradě. V červenci 1909 byl založen Sportovní klub Čáslav.¹⁵ Je velmi pravděpodobné, že oba kluby se v brzké době spojily v jeden a dále svá utkání hrávaly jako SK Čáslav. Klubovými barvami byla červená a bílá.⁸

6.2 Založení dalších fotbalových spolků

Fotbal se v Čáslavi těšil stále větší oblibě, proto byly zakládány další oddíly kopané. Za první republiky byly ohlasy na čáslavský fotbal velice pozitivní. Jednalo se o období, ve kterém Čáslav bojovala o přední umístění ve východočeské fotbalové župě. V té době po čáslavském trávníku pobíhala řada vynikajících hráčů, např. Rudolf Trnka nebo Milan Ulihrach.⁶¹

Od roku 1927 začal fotbalový oddíl SK Čáslav hrát svoje utkání na upraveném hřišti uvnitř sokolského stadionu ve Vodrantech.⁸ V této době je v záznamech zapsáno několik významných zápasů SK Čáslav proti slavným fotbalovým celkům z celé republiky i mužstvům z východočeského kraje. Čáslavští fotbalisté sehráli vítězná utkání proti Bohemians Praha, AFK Pardubice, naopak prohraná vystoupení viděli diváci proti Slavii Praha a AC Sparta Praha. První mezinárodní zápas odehráli fotbalisté Čáslavi dne 17. března 1933 proti Slovanu Vídeň. Přesto, že čáslavští prohráli vysoko 1:5, byla velká divácká návštěvnost a přihlížející odměnili domácí hráče potleskem. V roce 1945 se konalo odvetné utkání, které Slovan Vídeň vyhrál 0:7

Ve 30. letech byl položen základ další fotbalové jedenáctky s názvem DSK Čáslav. Klub však nedlouho po svém založení zanikl.⁶⁰

V roce 1948 vznikl SK Slavoj Čáslav, pod nějž spadaly kluby fotbalový, lehkooatletický, tenisový, plavecký, bruslařský. O rok později, v roce 1949 se fotbalové oddíly SK Slavoj Čáslav a SK Čáslav spojily a fotbal se začal hrát pod hlavičkou SK Kosmos Čáslav. Klubové barvy Slavoje byly modrá a bílá, po změně na SK Komos Čáslav se modrobílá kombinace dresů zachovala až dodnes. Následující rok SK Kosmos postoupil do I. A třídy, tehdejší krajské soutěže. V roce 1950 do zemské ligy.⁸

V letní přestávce fotbalových soutěží mezi roky 1949 a 1950 se čáslavským fotbalistům dostalo velké pocty, a to možnosti zájezdu do Polska v sehrání turnaje s tamními předními celky. Ze čtyř zápasů si fotbalisté SK Kosmos poradili se třemi soupeři, Qwardia Bygdoszcz, Amado Union Gdaňsk a Qwardia Szcecin. Vedoucím zájezdu byl Ladislav Brhlík, trenérem Čálek a turnaje se zúčastnili hráči: Drábek, Suchomel, Březina, Lasák, Krucký, Čížek, Zavadil, Charouz, Březina, Jiráček, Kufa, Zatřepálek, Trávník, Klička.⁸

6.3 Fotbalové úspěchy a neúspěchy v letech 1950-2000

Jako v každém jiném sportu platí, že po úspěšných letech přichází pád. Bohužel se toto nepsané pravidlo nevyhnulo ani fotbalistům Čáslavi. Rok po postupu do zemské ligy se čáslavským fotbalistům nepodařilo v soutěži udržet a spadli zpět do kraje. Pád bohužel pokračoval až do okresního přeboru. Fanoušci vzpomínají, že celá padesátá léta byla pro Čáslav obdobím krize místního fotbalu.

Během šedesátých let se situace začala postupně zlepšovat. Díky přestupům, z řad vojáků i civilistů, získalo mužstvo několik kvalitních hráčů. V sezoně 1967-68 čáslavští vykopali postup do divize.⁶¹ Rozhodující zápas sehráli fotbalisté na domácím hřišti se Spartakem Příbram, když svého soupeře porazili jediným golem, který padl až v závěru utkání. Zápas sledovalo na 1000 diváků.¹⁹ Postupující mužstvo trénoval Čálek a v sestavě byli Daňko, Wágner, Pánek, Tomášek, Bubanec, Půža, Skalák, Málek, Karger, Veselý, Doležal.⁶³

V divizi se fotbalisté SK Kosmos udrželi pouze rok a již v roce 1970 sestoupili do nižší soutěže. Sedmdesátá léta opět přinesla dobu úpadku a opakovala se situace z padesátých let. Dokonce se v květnu 1970 v dobovém tisku objevila zpráva o úpadku fotbalového SK Kosmos Čáslav. Doslova bylo napsáno, že „výkony fotbalistů jsou v poslední době tak slabé, že jsou obavy, že nakonec nebudou mít sílu ani sestoupit dolů.“¹⁹ (Cidlinský, Salaba, 1962-1973)

Na lepší časy se začalo blýskat teprve na přelomu 70. a 80. let. V roce 1979 se Čáslav dostala do I. A třídy.²⁰ Následně se čáslavský fotbal konečně zase dostal nahoru, mezi nejlepší týmy v krajských soutěžích.

V roce 1989 získali funkcionáři SK Kosmos nového sponzora, kterým byl závod Zenit s.r.o. Změnil se název na FC Zenit Čáslav, který je platný dodnes. Tímto krokem se zlepšilo ekonomické zajištění klubu a představitelé čáslavského fotbalu vyhlásili nový cíl činnosti, čímž byla zvýšená orientace na výchovu fotbalové mládeže.⁶¹

V devadesátých letech se I. A mužstvo krůček po krůčku propracovávalo do vyšších soutěží. V roce 1997 se už na čáslavském trávníku hrál oblastní přebor Středočeského kraje. O rok později vykopali fotbalisté divizi, tedy čtvrtou nejvyšší fotbalovou soutěž České republiky.⁶⁰ Sestava úspěšného mužstva zněla Petrák, Miláček,

Obr. č. 4: Hlavní fotbalové hřiště FC Zenit Čáslav

Pokorný, Linhart,
Havelka, Ujec,
Truksa R.,
Vokáček, Truksa
K., Malina,
Piskač, Kunášek,
Bradáč, Holý,
Šmíd, Piška,
trenérem byl
Chlad.⁶³

6.4 Úspěšná dekáda nového tisíciletí

Postupem do divize se splnil částečný sen vedení klubu. Nejen oni, ale i čáslavská fotbalová veřejnost pomýšlela výš. Snahou všech zúčastněných byl postup do fotbalové ligy, což v České republice znamená postoupit z divize do 3. ligy. Po několika neúspěšných pokusech a výměně celého hráčského kádru i vedení se to v roce 2003 podařilo.

Za tímto úspěchem byla řada mladých a nadějných hráčů, kteří své zkušenosti ve velkém fotbale teprve získávali, ale také hráčů, kteří zkušenosti s 1. a 2. ligou již měli, a v neposlední řadě trenér mužstva. Tím se stal Luboš Zákostelský, bývalý hráč SK Slavia Praha a zahraničních celků z Německa, Japonska a dalších.⁶⁰ Úspěšný hráčský kádr byl složen z těchto hráčů: Rašín, Vebr, Žižka, Vojáček, Kunášek, Podrazký, Mach, Hekerle, Hybner, Novotný, Broulík, Rampáček, Dapecí, Fulop, Tuma, Truksa, Havlíček, Paták, Matusznyi, Malík.⁶²

Možná se už v tuto chvíli v hlavách fotbalových funkcionářů zrodil další plán. Tím byl postup do 2. ligy. Každý z nich v to doufal, ale nikdo nejspíš neočekával, že by se to mohlo podařit, navíc v tak krátké době. Na jaře sezony 2005 - 06 hráči dokázali postup vykopat a FC Zenit se zařadil mezi takové fotbalové velikány jako Viktoria Žižkov, Hradec Králové, Jihlava, Opava a další.⁶⁰

Tento úspěch znamenal pro všechny členy FC Zenit Čáslav odpověď na otázku, zda se vyplatí budovat a stabilizovat hráčský kádr, a jak velké jsou možnosti čáslavského fotbalu. Do 2. ligy je těžké postoupit, ale ještě mnohem těžší je se v této soutěži udržet. V čáslavském fotbalu začal trend zlepšování kvality domácích hráčů hostováním fotbalistů z jiných měst a oddílů. Kladné výsledky na sebe nenechaly dlouho čekat. Zdá se, že členové FC Zenit Čáslav vykročili tím správným směrem.

Druhá liga byla pro čáslavské fotbalové příznivce jistě odměnou. Čáslavský fotbal získal na několik sezon stabilní mužstvo, které ve druhé nejvyšší fotbalové soutěži hrálo tzv. zlatý střed. Fotbalisté FC Zenit Čáslav zvládli sezonu nováčka 2. ligy a soutěž udrželi. Získávali nové zkušenosti, přesto byla sezona velmi náročná. Bylo nutné provést celou řadu změn.⁵⁹ V roce 2008 nastoupil k mužstvu trenér Miroslav Koubek, noví asistenti i nový masér. Všichni očekávali, že by se výsledky mužstva mohly zlepšit a FC Zenit by se mohl posunout do té lepší poloviny tabulky. To, co se stalo, však předčilo i ta největší očekávání.

V sezoně 2008-2009 se FC Zenit Čáslav probíjoval do nejvyšší fotbalové soutěže, do 1. Gambrinus ligy.⁵⁹ Za tímto obrovským úspěchem viděl tehdejší sportovní manažer klubu Martin Svoboda nejen obrovský potenciál hráčů, ale i profesionalitu trenéra Koubka, zlepšení vybavení klubu, kabin a regenerace hráčů a také silnou podporu fanoušků.

Ovšem tento úspěch znamenal pro funkcionáře hned několik nepříjemných otázek. „Něco jiného je do I. ligy probíjovat, něco jiného v ní hrát. Čáslav není schopna splnit technické požadavky, které jsou s účastí v nejvyšší soutěži spojeny.“⁵⁹ (čl. Sen, který se stal realitou, 2009) Jednalo se například o vyhřívaný trávník, kamerový systém, větší rozlohu hřiště, příslušné prostory pro novináře a mnoho dalších požadavků. Finančně by to bylo pro sponzory i město nezvládnutelné. Nabízely se dvě možnosti řešení. První variantou bylo hrát domácí zápasy na cizím stadionu a tou druhou prodat licenci první ligy klubu z nižší soutěže. Fotbalové vedení se rozhodlo pro prodej licence. Při pronájmu hřiště v jiném městě by čáslavský divák jen těžko viděl všechna utkání svého týmu.⁵⁹

V sezoně 2009-2010 čáslavské A mužstvo udrželo 2. ligu a v současné době bojuje o to, aby to tak i nadále zůstalo.

6.5 Čáslavská rezerva a mládežnické celky

6.5.1 „B“ mužstvo

V průběhu více než 100 let čáslavské kopané se podařilo fotbalovou rezervu klubu sestavit jen v několika sezonách. O její existenci je v dobových materiálech velice málo informací.

V 70. letech hrál B tým okresní přebor, ale po několika letech bylo mužstvo z důvodu nedostatku hráčů rozpuštěno. Další zmínka o fotbalové rezervě je z roku 1985, kdy hráči kopali 3. třídu. V roce 1986 postoupili do okresního přeboru. Po třech letech v soutěži se opakovala situace z předešlého období, což mělo za následek, že byl tým pro nedostatek zájmu hráčů rozpuštěn.⁸

V roce 2000 došlo ze strany čelních představitelů FC Zenit ke změně v koncepci vedení klubu a do nově založeného B týmu přešli čáslavští dorostenečtí odchovanci. Mužstvo bylo přihlášeno do nejnižší fotbalové soutěže, tzv. IV třídy. Díky cílevědomosti a vysokým ambicím se v dalších dvou ročnících podařilo postoupit o dvě soutěže výš, do okresního přeboru. V nastoleném trendu chtělo mužstvo i vedení klubu pokračovat, ale v sezoně 2003-2004 se muselo znovu spokojit „pouze“ s okresním přeborem. Následující rok si však hráči dokázali s velkým předstihem zajistit postup do I. B třídy. Mužstvo zůstávalo v téměř nezměněné podobě, což se odrazilo v sehranosti týmu a postupu do I. A třídy v červnu roku 2005.⁷⁵

Ovšem v sezoně 2005-06 došlo k obměně kádru a změně trenéra. Vedení chtělo dát příležitost dorostencům, bohužel slibně rozjetou soutěž se nepodařilo udržet. Mužstvo Zenitu B znovu sestoupilo pro rok 2006-07 do I. B třídy.⁷⁶

Mužstvo B, díky velké motivaci, pravidelnému tréninku a sehrání hráčů dohromady, vykopalo I. A rychle zpět. Na začátku června 2007 slavili hráči postup z 1. místa s 21 bodovým náskokem na 2. příčku. V dalších dvou sezonách bylo vidět, že mužstvo pomýšlí dokonce na postup do krajského přeboru. Skončili na 3., resp. 4. místě a FC Zenit B dělilo od postupu 2, resp. 11 bodů.^{77,78}

Po dvou nevydařených útocích na krajskou soutěž se to do třetice povedlo. V květnu roku 2010 slavilo B mužstvo FC Zenit Čáslav historický postup do krajské soutěže.⁷⁹

6.5.2 Rozvoj mládeže¹⁰

Fotbal patří mezi nejpobulárnější sporty na světě. Velký rozvoj mládežnických spolků je vidět i v FC Zenit Čáslav. Zatímco v 90. letech na čáslavském trávníku scházelo 5 - 6 fotbalových mužstev, na začátku tisíciletí se členská základna Zenitu rozrostla takovým způsobem, že dnes se jedná již o 14 družstev. U Českomoravského fotbalového svazu jsou registrovány 2 týmy mužů, starší a mladší dorostenci, starší a mladší žáci A, B, 2 mužstva starších i mladších přípravek, předpřípravka a od roku 2011 zahájí fotbalovou soutěž rovněž čáslavské fotbalistky.

V současné době patří čáslavské mládežnické celky pod Sportovní středisko mládeže. Hlavním trenérem mládeže je Mgr. Václav Vondra, který se spolu s dalšími čáslavskými trenéry snaží vytvořit a pro delší dobu stabilizovat mládežnické celky čáslavské kopané. S mládím je potřeba pracovat systematicky a postupovat po malých krůčcích, proto si i Čáslav vychovává své fotbalisty už od 6-ti let.

S touto činností souvisí i založení sportovních tříd na čáslavských základních školách, které mají růst nadějných fotbalistů podpořit. V roce 1999 vznikla na místní ZŠ se sídlem na Žižkově náměstí 1. sportovní třída. Výuka se příliš nelišila od běžného vyučování, žáci i žákyně sportovní třídy měli o 3 hodiny tělesné výchovy víc a to ve formě sportovních her. Po otevření nově postavené ZŠ Sadová v roce 2003 se sportovní třídy přesunuly do jejího areálu a od 6. třídy se v každém ročníku nachází jedna sportovně založená třída.

Ve třídě s rozšířenou výukou tělesné výchovy jde hlavně o rozvoj všeobecné sportovní průpravy. Do třídy se mohou přihlásit všichni mladí sportovci z Čáslavi a okolí. Pro žáky ZŠ Sadová jsou pořádána zimní soustředění. Díky spolupráci s čáslavským sportovním obchodem JAS dostávají slevy na oblečení a obuv v daném obchodě. Mladí fotbalisté, navštěvující sportovní třídy, mají dále několik výhod, např. motivační program, díky němuž mohou za vyznamenání na konci školního roku získat značkovou fotbalovou obuv zdarma. Spolu s učitelem na Sadové a zároveň

trenérem V. Vondrou navštěvují v rámci sportovního kroužku 1x týdně saunu s bazénem v Lázních nebo využívají rehabilitační přístroje a vířivku v kabinách druholigového týmu dospělých.

FC Zenit Čáslav na základě dohody spolupracuje se ZŠ Sadová. Družstva žáků a přípravek mohou pro tréninkové účely využívat 2 tělocvičny, posilovnu, travnatá i víceúčelová hřiště v areálu školy, na druhou stranu se FC Zenit podílí na vybavování školy sportovními potřebami. Kromě spolupráce s fotbalovým klubem je navázán kontakt i s atletickým oddílem AC Čáslav, ovšem zatím pouze na minimální úrovni.

Sportovní středisko mládeže v Čáslavi, zaměřující se hlavně na žákovské kategorie, navázalo kontakty s několika středními školami v Čáslavi a středními školami, spolupracující se Sportovními centry mládeže AFK Chrudim a FC Hradec Králové. Pro nejtalentovanější hráče mládežnických celků FC Zenit je zajištěna spolupráce s výše uvedenými kluby, kde je jim umožněn další fotbalový rozvoj.

Předpřípravku navštěvují děti, kterým je 6 – 7 let. Hlavní náplní jejich tréninků je všeobecný sportovní rozvoj v rámci her bez konkrétního zaměření. Na čáslavském hřišti se scházejí 2x týdně, nehrají však žádnou organizovanou soutěž. Fotbalové přípravky jsou určeny dětem mezi 8 – 11 lety, které hrají okresní soutěže. U starší přípravky přistoupili trenéři k netradičnímu opatření, když se aktivně dohodli s Okresním fotbalovým svazem v Kutné Hoře, oddíly kopané v Kolíně, Nymburce a několika dalších městech a sestavili svoji vlastní soutěž, tzv. meziokresní. Stalo se tak díky vyspělosti čáslavských malých fotbalistů, kteří své vrstevníky v okresní formě soutěže poráželi vysokými výsledkovými rozdíly. Stejně jako v minipřípravce se tréninky konají 2x týdně.

Žákovská kategorie je díky velkému počtu zájemců o fotbal rozdělena do družstev podle věkové hranice na starší a mladší žáky A, B. Kategorie mladších žáků B hraje okresní přebor, starší žáci B bojují o body do fotbalové tabulky v I. A třídě. Starší a mladší žáci A kopou v 2. nejvyšší žákovské soutěži, v divizi. Tréninky probíhají 3x týdně na fotbalovém hřišti ve Vodrantech. Mladší a starší dorostenci hrají ve své věkové kategorii 3. nejvyšší soutěž v ČR a to dorosteneckou divizi „C“.

7 Plavání

7.1 Počátky čáslavského plaveckého sportu

Se vznikem plaveckých stylů začali lidé ve vodě i závodit. V Čáslavi a okolí tomu nebylo jinak. Po otevření prvního venkovního bazénu tomu nic nebránilo.

První veřejnou plovárnou byl na konci 19. století malý ostrůvek vyklenutý do Podměstského rybníka, kde se říkávalo „Na Jabanu“. Dalším veřejným místem ke koupání byl na krátkou dobu rybník Zemánek ve Vodrantech a hned poté došlo k vybudování první opravdové plovárny u zemědělské školy tzv. „Pod Kryštofem“. V roce 1930 došlo mezi atletickým oválem a lázněmi k výstavbě malého koupaliště. Ani o jednom z těchto koupališť se dnes příliš neví a nejsou o nich téměř žádné poznámky.⁵⁴

Po výstavbě koupaliště ve vodrantském lesoparku nedaleko rybníku Měděnice zásluhou bratří Picků se změnil i náhled na plavecký sport v Čáslavi. Z popisků v čáslavských kronikách je patrné, že první plavecké závody se konaly na nové plovárně již v době otevření, tedy 31. května 1933. Na slavnosti byly ukázány různé druhy vodních sportů a plavecké závody Pražského oddílu.¹⁶

Po otevření koupaliště byl pod záštitou čáslavského tenisového klubu skupinou studentů v roce 1935 založen první plavecký klub s názvem Plavecký odbor Tenisového klubu Čáslav. Dne 18. srpna téhož roku se nově založený oddíl zúčastnil domácích závodů proti plaveckému klubu z Prahy.¹⁷ Vedoucím plavání byl Karel Lacina a v oddíle bylo v té době asi 10 mužů a 4 ženy. Postupně se k nim přidávaly i děti.⁵

V roce 1938 závodily plavci v II. národní lize a do přírodního bazénu v Čáslavi jezdily oddíly z Prahy, Kralup nad Vltavou aj. Členové oddílu se věnovali nejen plavání, ale i skokům do vody. Z předválečných let lze jmenovat skokana Josefa Hartmana.⁵

Průběh války poznamenal i dění v plaveckém oddíle. Řada dospělých, např. K. Lacina, Fr. Chrást, J. Lochner, J. Spáčil, J. Hartman, odešla pracovat pro „Říši“. Ti, co zůstali, jmenovitě Stoklasa, Potměšil, V. Bříza, Jan Bříza, L. Kožina,

Z. Kožina, Bok, Haering, z žen Petrová, Pospíšilová, se starali o chod oddílu a v rámci možností pořádali plavecké závody.⁵ Kusé informace jsou z roku 1941, kdy TK Čáslav pořádal v rámci plavecké ligy závody v plavání, kterých se zúčastnil klub Národní SK Praha, a které družstvo Čáslavi vyhrálo poměrem 31:24. V tomto roce se konalo na místním koupališti i trojutkání plavecké národní ligy s družstvy NSK Kralupy a SK Praga, ve kterém opět zvítězil Plavecký odbor TK Čáslav.¹⁸

Mezi lety 1942-45 byla činnost plaveckého oddílu podle jeho zástupce p. Beutla pasivní a členové se zúčastnili pouze několika málo závodů v čáslavském okolí. V červenci 1945 čítala členská plavecká základna více jak 30 členů. Vedoucím oddílu se, po návratu z války, stal opět K. Lacina. V té době bylo tenisovému klubu a také plaveckému odboru z vedení TJ Sokol oznámeno založení dalšího plaveckého celku, tentokrát pod záštitou sokolského hnutí.²²

V roce 1947 na valné schůzi tenisového klubu, jeho hokejového, volejbalového a plaveckého odboru přednesl zástupce plaveckého odboru p. Spáčil zvláštní návrh. Z důvodu nevyvíjení aktivní činnosti navrhl zrušení plaveckého oddílu. Členy schůze byla myšlenka jednohlasně přijata a Spáčil dostal za úkol shromáždit materiály i finance a vše předat TJ Sokol, která tím docílila spojení dvou čáslavských oddílů v jeden. Vedoucím nově vzniklého oddílu se stal Jan Bříza.²² Z mladých závodníků se zviditelnili dorostenci J. Haering a M. Železný, kteří v ČSR patřili k nejlepším dorostencům.⁵

Na přelomu let 1947-48 byl na cvičitele plavání I. třídy vyškolen Jan Bříza, rozhodčím plavání I. třídy se J. Lochner. Oddílu jako trenér pomáhal J. Vrba z Liberce.⁵

7.2 Plavecký oddíl v 2. polovině 20. století

Na začátku 50. let tvořila členskou základnu plaveckého oddílu převážně mládež, která v průběhu dalších let odešla na vojnu, a klub tak začal ztrácet na významu. Vše se změnilo kolem r. 1960, kdy do oddílu přišly nové tváře.

Čáslav patřila mezi lety 1950-1960 do Pardubického kraje. V celém kraji nebyl ani jeden krytý bazén, proto tréninky probíhaly pouze od května do září. V rámci kraje, kromě Čáslavi, fungoval oddíl ještě ve Vysokém Mýtě a malé skupiny plavců ve Žlebech, Třemošnici, České Třebové a Chrudimi. Díky podpoře čáslavských

funkcionářů pak vznikl nově plavecký oddíl také v Litomyšli. V rámci kraje organizovali čáslavští plavci, zastoupení J. Břízou, činnost okolních oddílů. Závody byly pořádány v Čáslavi, Třemošnici, Vysokém Mýtě a v Pardubicích.⁵

Od roku 1958-59 začala v Čáslavi organizovaná výuka plavání mládeže. Vedoucí Pionýrského domu p. Hendrych se domluvil s J. Michalcem na organizování plaveckého kroužku pro děti. Výuka plavání probíhala pod vedením J. Břízy, M. Potměšila, J. Hruškové, M. Krejčíkové, O. Kalabzy. Kroužek probíhal v místních lázních v bazénku o rozměrech 10x 4 m. Financování bylo řešeno s MNV a s vedením Komunálních služeb. Na začátku byly kroužky 1-2 dny v týdnu a to na dvě hodiny odpoledne. Díky velkému zájmu škol o výuku plavání se přistoupilo k tomu, že plavecký výcvik byl veden tři dny v týdnu dopoledne i odpoledne.⁵

V šedesátých a na začátku sedmdesátých let bylo letní koupaliště několikrát uzavřeno, a to z důvodu nedostatečné hygieny a pro nezpůsobilost vody, která byla čerpána z nedalekého rybníku Měděnice.¹⁹

Ve dnech 9. a 10. července 1960 pořádal plavecký oddíl krajské závody za účasti členů tělovýchovných jednot z východočeské oblasti. Závody se konaly ve všech plaveckých disciplínách a věkových kategoriích mužů, žen, dorostu a žactva. V celkovém součtu zvítězil oddíl Jiskra Dvůr Králové, druhý byl oddíl Jiskra Náchod, třetí skončil oddíl Jiskra Litomyšl. Čáslav se z 9 družstev umístila na konečném 4. místě.³⁵

Při reorganizaci krajů na konci roku 1960 se Čáslav stala součástí okresu Kutná Hora ve Středočeském kraji. Tím byl prakticky zrušen kontakt s oddíly z východních Čech. V této době ve středních Čechách fungoval plavecký oddíl v Čáslavi, Kutné Hoře, Berouně a Kladně. Spolu s kutnohorským plaveckým klubem pořádali čáslavští plavci řadu závodů. Činnost oddílu byla vedena zejména bývalými členy plaveckého klubu Michalce, Potměšilem, J. Břízou, Železnou, Hruškovou, Novákovou.⁵

V srpnu 1962 proběhlo na kutnohorském koupališti přátelské utkání ve vodním pólu mezi plaveckými oddíly Dynamo Kutná Hora a Slavoj Čáslav. Zápas skončil nerozhodně 2:2.³⁷ V červnu 1964 se v Kolíně uskutečnilo trojutkání plavců v dorosteneckých a žákovských kategoriích. Proti sobě nastoupily oddíly Tatra Kolín,

Dynamo Kutná Hora a Slavoj Čáslav. Celkové prvenství získali členové domácí Tatry Kolín díky těsnému vítězství nad Dynamem Kutná Hora, Slavoj Čáslav skončil v poli poražených.³⁶ Ve stejném roce pak čáslavští plavci pořádali krajské přebory Středočeského kraje v plavání mužů a žen.³¹ V květnu následujícího roku se na přeborech mužstev plaveckých oddílů Středočeského kraje v Praze umístil čáslavský Slavoj na 6. místě z 11 startujících družstev.³⁰

Plavecký oddíl TJ Slavoj Čáslav nadále rozšiřoval svoji členskou základnu. Možnost odpoledních a večerních tréninků v krytém bazénku v Městských lázních přilákala nové zájemce o plavání. Ve vedení plaveckého oddílu stál J. Bříza, jemuž pomáhali vyškolení cvičitelé plavání J. Michalec, B. Kesek, M. Dočekal, M. Voplakal, M. Pilman, V. Vítek, J. Hrušková, M. Krejčíková, A. Steinerová a další. K nim se přidala i celá řada vojáků z povolání, např. O. Truksa, J. Kuropatnický, O. Kalabza. Oddíl čítal na 10 cvičitelů a přes 30 dětí - závodníků. Čáslavští plavci se umísťovali na předních místech v krajských závodech, jmenovitě Šanti, Faltýn, Šteinerová, Baldová, A. Břízová. Pokračovalo se i ve výuce neplavců. Ročně prošlo plaveckým výcvikem na 200 - 250 dětí.⁵

V roce 1967 došlo ke zrušení krajského plaveckého svazu, což se negativně projevilo v Čáslavi a Kutné Hoře. Oddíl Dynama Kutná Hora přestal pracovat a dál nevyvíjel žádnou sportovní činnost. Přes všechny problémy s venkovním bazénem a rekonstrukcí městských lázní na konci 70. let se TJ Slavoj Čáslav snažil aktivně pracovat s plavci alespoň na srovnatelné úrovni s oddíly ve východočeské oblasti. Zlepšení nastalo až v roce 1973 po obnovení krajského plaveckého svazu.²⁶ Vedení krajského svazu se ujal J. Bříza z Čáslavi, k dalším zástupcům svazu patřili J. Kolář z Kolína, ing. Kozlík z Kutné Hory, bratři Cimfusové z Kladna, ing. Sobotka z Berouna a prof. Montport z vysoké školy v Brandýse nad Labem.⁵

Na konci prázdnin, v srpnu 1970, byly pořádány plavecké závody pro žáky ze základních devítiletých škol čáslavské oblasti, které zaštiťoval Dům dětí a mládeže v Čáslavi ve spolupráci se Slavojem Čáslav. Kvůli uzavřenému venkovnímu koupališti se závody konaly v desetimetrovém bazénku v městských lázních.³² Také v zimě se mohli připravovat plavci i neplavci v uvedených lázních. Na rozdíl od Kutné Hory, kde nebyla možnost využití krytého bazénu, se tak v Čáslavi věnovali výuce neplavců

a rozvíjeli cit pro vodu u více než 500 dětí. Výuku stále vedli cvičitelé z TJ Slavoj Čáslav.²⁷

V této době probíhala výstavba prvních krytých bazénů ve Středočeském kraji, ty vznikly v Kolíně, Nymburce, Hořovicích, Rakovníku, Příbrami a později i v Kutné Hoře, Neratovicích a Mělníku.⁵

Mezi roky 1971 - 1990 trvala mezinárodní spolupráce s plavci a funkcionáři oddílu Motorlet Cunewalde z tehdejší NDR. V rámci mezinárodního plaveckého utkání měli členové čáslavského plaveckého klubu možnost závodit v německém Cunewalde. Na oplátku pozvali čáslavští do svého sportovního areálu německé plavce k odvetnému utkání.^{5,26,34} I v následujícím roce se konala utkání mezi čáslavskými plavci a plavci z Cunewalde. Závody se uskutečňovaly pouze v čáslavských lázních, protože na koupališti nebyl dostatek kvalitní vody, nebo v bazénech v Kolíně, později v Kutné Hoře. Čáslavští plavci se radovali z vítězství nad svými německými kolegy.³³

Na začátku července 1973 se již tradičně utkala mužstva Čáslavi a Kolína, kdy na domácím koupališti zvítězil TJ Slavoj Čáslav v poměru bodů 115: 60.²⁸

V 80. letech se oddíl plavání věnoval především výcviku mládeže a neplavců. V té době nebyla možnost soustavné plavecké přípravy a tak se příznivci plavání museli na své náklady dopravovat do bazénu v Kutné Hoře, kde byl na začátku roku 1979 otevřen nový krytý plavecký bazén.²¹

V roce 1985 odstoupil z vedoucí funkce J. Bříza a po něm se vedoucím oddílu stal V. Vítek. V následujících letech činnost oddílu stagnovala. Situaci zhoršilo i kompletní uzavření lázní z důvodů oprav celého komplexu. V roce 1989 nastaly problémy s financováním oddílu, ze kterého ve stejné době odešla většina vedoucích. Další komplikace nastala po uzavření venkovního koupaliště za účelem celkové rekonstrukce. V tomto období došlo k ukončení činnosti čáslavského plaveckého oddílu.⁵

7.3 Založení plaveckého klubu Pandora

Ačkoliv ještě na jaře 2004 nebyly otevřeny nově rekonstruované městské lázně a v novém tisíciletí již nelze kvalitní plaveckou přípravu realizovat bez krytého bazénu, objevily se v Čáslavi první zprávy o možnosti založení zcela nového plaveckého klubu.

V létě se tak opravdu stalo a vznikl plavecký klub Pandora pod vedením MUDr. Jiřího Baláše a jeho ženy Andrey. Oba dva jsou aktivní sportovci. Kvůli nabídce zaměstnání byli nuceni se v roce 2004 přestěhovat z Brna do Čáslavi, kde Jiří Baláš získal práci chirurga ve zdejší nemocnici. Již v Brně oba získali řadu vítězství a ocenění v českých a evropských soutěžích. Dalo se tedy očekávat, že v kvalitních výsledcích budou v Čáslavi pokračovat, ovšem pouze pokud k tomu budou mít příznivé podmínky. Klub byl pojmenován po plyšovém maskotovi, medvídkovi pandora, kterého má již od devadesátých let A. Balášová jako talisman.⁵⁶ Barvami klubu se stala kombinace černé a červené.^{3,4}

Nicméně problémy po vzniku klubu se činovníkům a závodníkům nevyhnuly. Největším úskalím ze všech byly finanční potíže a nutnost dojíždět na tréninky do krytého bazénu v Kutné Hoře nebo Kolíně.

Hned na prvních závodech, dne 2. října 2004, udělala Andrea Balášová velký krok ke zviditelnění plaveckého klubu Pandora. V německém Bayrethu zvítězila ve třech disciplínách (100 m motýlek, 100 m znak a 200 m polohový závod). I v následujícím mezinárodním závodě v Heddesheimu se Balášové podařilo zvítězit na 50 m, 100 m motýlek a 200 m polohový závod. Jiří Baláš získal na stejných závodech na 100 m znak také první místo, dále pak několik druhých míst.⁴³

V průběhu zimní sezony 2004 - 05 se čáslavští plavci dokázali i přes finanční potíže kvalitně připravit na jak MČR, tak i na další mezinárodní mítinky v Rakousku a Německu. Balášová se kvalifikovala na ME plavců, v silné konkurenci nejlepších evropských plavkyň v závodě na 200 m polohový závod skončila na 18. místě.⁴⁴

Letní sezona 2005 byla lehce poznamenána březnovým výpadkem tréninků, z důvodu uzavření bazénu v Kutné Hoře a přesunu plavců do kolínského plaveckého areálu. I přesto se plavci PK Pandora zúčastnili MČR, kde Balášová získala bronz na

200 m polohový závod, a také několika mezinárodních mítinků na Slovensku, v Rakousku a Slovinsku.⁴⁷

Dne 16. prosince 2005 se čáslavským plavcům začalo blýskat na lepší časy. V té době byly otevřeny městské lázně a to znamenalo, že PK Pandora přestal na tréninky dojíždět. Plavci se začali připravovat v novém, 25 m dlouhém krytém bazénu ve Vodrantech.⁷³

Díky možnosti trénovat v Čáslavi začali ihned Balášovi s tréninkem mládeže. První trénink mladých nadějí se uskutečnil na začátku ledna 2006. V březnu téhož roku se již účastnili prvních závodů v krajské základní soutěži v mladé Boleslavi. Celý rok se nesl v duchu náboru nových tváří.⁷⁴

Obr. č. 5: Krytý plavecký bazén, nacházející se v Městských lázních

V roce 2006 se Balášovi zúčastnili několik mezinárodních závodů v Rakousku a Německu, závodů na domácí půdě a MČR, kde získali řadu cenných kovů. V únoru na MČR v Chomutově získala Andrea Balášová titul mistryně republiky v plavání na 100 m motýlek v čase 1:02,12.⁴⁰

Plavecký klub Pandora pokračoval v roce 2007 ve velmi kvalitních výkonech, nejen na poli dospělých v podání manželů Balášových. Pomalu se začala prosazovat mezi českou plaveckou elitu i čáslavská mládež. První umístění na stupních vítězů mladých čáslavských plavců získala Natálie Blažejová v kategorii mladších žákyň v závodě na 50 m motýlek.⁴² V letní sezoně se ukázala stoupající forma všech čáslavských plavců korunovaná úspěchy na závodech ve Strakonici, kde ve svých kategoriích sbírali cenná umístění Burian, Páclová, Duben, Volejník, Fuxová, štafety dívek i chlapců.⁴⁸

Velkým úspěchem byla v roce 2007 nominace a následná účast Andrey Balášové na červnovém mezistátním utkání v Kyjevě. Balášová závodila na 100 m, resp. 200 m motýlek a umístila se na 6. resp., 5. místě.⁴⁸

V roce 2008 čáslavští plavci opětovně navázali na úspěchy z let předchozích, když již v únoru na Zimním mistrovství ČR získala Balášová titul mistryně republiky na 100 m motýlek v rekordu zimního mistrovství, který měl hodnotu 1:04,13.⁴¹ Stejně jako předchozí roky se Balášovi účastnili závodů v České republice, Rakousku, Německu a na Slovensku. Na českých závodech, především na závodech kraje, se ve velmi dobré formě představili také žáci Burian, Fuxová, Pokorný, kteří pro svůj klub získali cenné kovy.

V červnu 2008 si skvělými výkony Andrea Balášová řekla o nominaci do plavecké reprezentace na mezinárodní utkání konané toho roku v Praze. Závodila na tratích 100 a 200 m motýlek, kde se jí více dařilo na kratší z obou tratí, na které obsadila 3. místo.³⁹ Díky výsledkům nejen v roli závodníků, ale také trenérů byli Balášovi povoláni k reprezentačním družstvům. A. Balášová se stala trenérkou mladších juniorů plavecké reprezentace ČR a J. Baláš díky své profesi získal místo lékaře u plavecké reprezentace.

Rok 2009 se nesl ve stejném duchu jako předchozí úspěšná léta PK Pandora. Již v lednu A. Balášová získala dvě zlaté medaile na závodech v německém Wiesbadenu, na svých oblíbených tratích 100 a 200 m motýlek. Svoji dobrou formu ukázala i na 50 m motýlek, kde dohmátla na 2. místě. J. Baláš na stejných závodech rozšířil medailovou sbírku o zlato na 50 m prsa a bronz na 100 m polohově. Ani na následujících závodech v německém Darmstadtu neměla A. Balášová konkurenci a získala první místa na 50, 100 a 200 m motýlek. J. Baláš skončil v závodě na 50 m prsa na bronzové příčce.⁴⁹

Na zimním mistrovství ČR Balášová potvrdila stoupající formu, když získala dvě stříbrné medaile na tratích na 100, resp. 200 m motýlek. V březnu se představili také čáslavští dorostenci a žáci, když na Krajském základním kole získali řadu ocenění. Úspěšnými medailisty z bazénu v Nymburce byli Burian, Páclová, Duben, Pokorný, Kommová, a Volejník. Na přelomu března a dubna se kvůli dopingovému prohřešku

chomutovské plavkyně ze Zimního MČR stala dodatečně A. Balášová mistryní ČR na 100 m motýlek.⁵¹

V letních měsících se čáslavští plavci účastnili MČR i Mezinárodního mistrovství ve Vídni, kde A. Balášová na trati 200 m motýlek mezi konkurentkami z osmi zemí obsadila třetí příčku. V žákovských kategoriích se na MČR žactva i Olympiádě dětí a mládeže ve velmi dobré formě představil Jakub Burian, když na obou těchto závodech získal umístění do 10. místa ve stylech kraul a znak. Spolu s dalšími třemi závodníky z kraje Vysočina pak dohmátli na bronzovou medaili na olympiádě ve štafetovém závodě na 4x 50 m kraul.⁴⁶

I ve druhé polovině roku 2009 se čáslavští plavci ve vodním světě neztratili. Vybojovali řadu cenných kovů na domácích i zahraničních závodech v Rakousku, Německu a také v Rusku. V listopadu se manželé Balášovi představili na Světovém poháru v Moskvě, kde ve velké konkurenci předvedli kvalitní výkony, a kde se A. Balášová umístila na 12. místě na trati 200 m motýlek.^{50,71}

Úspěšně zahájili členové PK Pandora rok 2010, když reprezentovali svůj klub na závodech kraje a v zahraničí. V březnu se představili na soutěži v Berlíně, kde získali 6 medailí (Balášová, Baláš, Burian, Daňková, Fuxová). V červnu se na celorepublikové závody nominovaly rovněž mladé naděje čáslavského plavání v kategoriích žactva (Daňková, Havrda, Kučera) a dorostu (Fuxová).⁷²

Na konci září se čáslavští plavci objevili ve Světovém poháru v Berlíně, kde se Balášová umístila na trati 200 m motýlek na 18. pozici a Baláš na 50 m znak na 20. místě. O týden později se oba plavci nominovali na finále Světového poháru do Stockholmu, kde A. Balášová vylepšila svůj předchozí výkon a dosáhla 14. místa v závodě na 200 m motýlek. J. Baláš si nejlépe vedl v závodě na 100 m polohově, když skončil na 23. místě.⁴⁵

7.4 Práce s mládeží^{3,4}

Od znovuotevření plaveckého bazénu v areálu Lázní došlo v oddíle k výraznému posunu v práci s mládeží. Po zahájení provozu vnitřního bazénu se přihlásily první plavecké naděje. Na začátku ledna 2006 pod trenérským vedením manželů Balášových

proběhl první společný plavecký trénink. Počet členů oddílu se stále rozrůstal. V roce 2008 čítal klub přes 70 aktivních plavců.

Trenérská dvojice Baláš - Balášová se od začátku práce s mládeží věnovala zejména rozvoji plaveckých dovedností a zlepšování výkonnosti jednotlivců. Díky svým výrazným úspěchům dokážou své svěřence motivovat k lepším výkonům.

V současné době lze v oddíle nalézt několik věkově a výkonostně rozdílných skupin, všechny však mají něco společného - trenéry a chuť zlepšovat se. V týdnu se na dvou společných trénincích scházejí dvě závodní družstva. První družstvo trénuje celkem 5x týdně, z toho 1x dvoufázově. Druhé družstvo se v týdnu sejde na 3 trénincích. Dále jsou zde tři družstva přípravek, která jsou vstupní formou pro závodní družstvo. Členění do jednotlivých skupin je v první řadě prováděno podle plaveckých dovedností, se kterými děti do bazénu poprvé přijdou. Přáním trenérů je, aby děti dokázaly přeplavat bazén, nejlépe dvěma odlišnými způsoby nebo absolvovaly povinný plavecký kurz na 1. stupni základní školy. Po rozdělení dětí podle plaveckých schopností jsou přiřazeni do skupin podle věkových kategorií - do přípravy A1 nebo A2, ti nejmenší a ti s minimální znalostí vody jsou zařazeni do přípravy B.

Tréninky mají jednotlivé skupiny často společné, PK Pandora má k dispozici bazén 5 dní v týdnu, podle otevírací doby pro veřejnost. Náplní tréninků bývají různě se opakující motivy plaveckých stylů a jejich modifikace. Zátěž, délka i plavecké styly se přizpůsobují jednotlivým tréninkovým skupinám. Jednou týdně se v bazénu scházejí zájemci o zdokonalování plaveckých dovedností z řad obyvatel Čáslavi a okolí. Jedná se o hodinovou lekci pod vedením zkušených trenérů, kterou lze využít jako kondiční plavání, zlepšování plavání dospělých nebo jako plaveckou přípravu k talentovým zkouškám na vysoké školy.

Z důvodů nedostatečného počtu 4 drah v bazénu pro závodní plavání, nepořádá oddíl žádné oficiální závody. Pro své členy jsou vypsány tréninky v podobě různých testů, např. uplavat kraulem za půl hodiny co nejvíce metrů. Jediným mítinkem, kterého se účastní všichni oddíloví plavci, je od roku 2006 Vánoční přebor Plaveckého klubu Pandora, v jehož propozicích nalezneme všechny čtyři plavecké styly v délkách 50 nebo 100 m.

PK Pandora pořádá každoročně výroční schůzi, kde je vyhodnocena uplynulá sezona a nastíněn program pro následující závodní rok. K tomuto účelu vydává předseda klubu MUDr. Baláš ročenku oddílu. Zároveň je od roku 2006 pro členy připravován tzv. Občasník. Jedná se o dvoustránkový zpravodaj. Zde získávají členové klubu termínovou listinu k závodům, které se v nejbližší době konají, naleznou tam výsledky i umístění ze závodů, kterých se účastnili a rovněž informace týkající se interních záležitostí klubu.

8 Tenis

8.1 Začátky tenisu v Čáslavi⁵⁵

Hry, které by se daly označit za předchůdce tenisu, se vyskytovaly už v antickém Římě. Kolébkou dnešní podoby tenisu je Anglie, kde se jistý Walter Clopton Wingfield seznámil s pravidly římských her a na jejich základě vytvořil v roce 1874 hru, nazvanou tenis.

Přesné datum, kdy se tato hra dostala do Čáslavi, není známo, ale drobní indicie naznačují, že to bylo koncem 19. století, v místech okolo dnešní Husově ulice, kde ještě v nedávné době stála zvláštní škola. V lokalitě bývalého městského hřbitova bylo zbudováno 1. tenisové hřiště. Kurty zde nebyly nijak zvlášť upravovány a hrálo se bez určených nějakých pravidel.

Změna nastala v roce 1901, zřízením tenisových dvorců na Havelkově zahradě. Na tomto místě se dnes nachází prodejna BILLA. Tenisté dostali od města prostory do pronájmu, ovšem po několika letech jim byla smlouva vypovězena a všichni zájemci o bílý tenis byli nuceni se navrátit opět na dřívější hřbitov. V roce 1912, z důvodů výstavby soudní budovy, se musel tenisový oddíl stěhovat znovu, tentokrát na hřiště za kasárny Prokopa Holého.

Zde tenisté zůstali až do I. světové války. Po jejím skončení se tenisový klub rychle vzpamatoval a začal získávat nové příznivce. Stále se hrálo na kurtech za kasárnami. V dnešní ulici V Břízkách, kde se tenisové dvorce nacházely, se velmi záhy objevila i první klubovna vznikajícího oddílu. Ve 2. polovině 20. let minulého století se

tenisté museli znovu přestěhovat, tentokrát již do Vodrant, a to „zásluhou“ přemístění tržiště hospodářského zvířectva z čáslavského náměstí za kasárny P. Holého.

Tehdejším předsedou tenisového klubu byl Ing. Dr. Pavel Pick, který byl nejen ve vedení klubu, ale který se aktivně podílel na rozvoji čáslavského lesoparku, mimo jiné i na výstavbě městského koupaliště. Díky němu vznikly již v roce 1929 tenisové kurty i zděný pavilon, který sloužil tenistům jako klubovna a šatna.

Na začátku 30. let čáslavský tenis vzkvétal. Klub měl přihlášené závodní družstvo, které hrálo II. národní ligu. Aktivní tenisová činnost přispěla k založení několika sportovních odborů. Jednalo se o odbor plavecký, tenisový, lukostřelby a odbor zimních sportů. Tenisový klub měl v té době 30 stálých členů, ale hrajících bývalo až 80 tenistů.

8.2 Tenisové dění mezi lety 1936-1960²²

Ze zasedání mimořádné valné hromady konané dne 12. června 1936 je patrné, že klubu chyběly peníze, o tenis byl malý zájem a díky výsledkům mistrovských utkání sestoupil tenisový klub do III. třídy.

Ve druhé polovině 30. let se na tenisových kurtech přes zimu hrál hokej. Správce tenisového klubu odstranil z dvorců písek, který následně uskladnil, a během několika málo dnů bylo na místě kurtů kluziště, které bylo pronajímáno čáslavskému hokejovému spolku.

Po dlouholetém působení v čele tenisového oddílu se v květnu roku 1939 vzdal P. Pick postu předsedy a novým byl zvolen Beutl. Muži a ženy hráli soutěž II. třídy, celkově se umístili na 3. místě, za Pardubicemi a Vysokým Mýtem, přes neúčast Kováře a Rieské, největší opor klubu. V této sezoně došlo i na utkání s Kutnou Horou, celkem z I. třídy, který čáslavští tenisté prohráli až v samém závěru 7:9 na body. TK Čáslav pořádal na tenisových kurtech i další akce, například handicapový turnaj pro 32 mužů, jehož vítězem byl Josef Chroustovský. Dorostenci sehráli několik utkání s kluby z Kutné Hory a Světlé nad Sázavou, které byli pro čáslavské povětšinou úspěšní. Na začátku listopadu rezignoval předseda Beutl a místo něj se vedení klubu ujal místopředseda Pacák.

V roce 1940 Pacáka v jeho roli vystřídal JUDr. Čech, který nechal opravit čtyři dvorce tak, aby na nich mohly být sehrány mistrovské zápasy. Přesto byl provoz na dvorcích minimální, nehrály se žádné domácí turnaje a nepodařilo se k tenisu přilákat zájem diváků. Důvodem byla nejen předvedená hra, ale i nedostatek tenisových míčů. Ke konci roku bylo v klubu 55 registrovaných tenistů.

V následujícím roce panoval na tenisových kurtech aktivní hráčský ruch. Počet členů se během roku více než zdvojnásobil. Pokladník registroval 116 platících členů. Dne 5. února 1941 byl v Grandhotelu tenisovým klubem pořádán společenský večer v podobě plesu. V dubnu zřídili funkcionáři klubu volejbalový odbor, kterému pronajali dvorec č. 5.²² V červenci byla uspořádána exhibice předních pardubických hráčů a následně byl pořádán kurz pro začátečníky, který vedl učitel Weis, a kterého se účastnilo 10 chlapců a 8 dívek.¹⁸

Rok 1942 se nesl ve sportovním životě čáslavských tenisových nadšenců v optimistickém očekávání. Hned v květnu se konalo přátelské utkání se Škodovými závody z Prahy. Zlom nastal dne 29. května 1942, kdy byly okupanty z důvodu atentátu na říšského protektora Heyndricha zakázány veškeré hry. Později bylo nařízení poupraveno. Bylo dovoleno trénovat podle přesně stanovených pravidel a předem stanoveného plánu. V důsledku těžké politické situace klesl počet členů na 74 hráčů.

V roce 1943 se nadále zhoršovaly podmínky pro sportovní vyžití. Nebyly konány žádné turnaje, valné hromady ani výborové schůze. Činnost klubu byla udržována především mladšími členy klubu, kteří navštěvovaly školu, a nevztahovala se na ně různá nařízení o pracovní povinnosti pro německou říši. Z tohoto důvodu opět klesl počet členů na 51 platících. V rámci klubu byla odehrána pouze přátelská utkání a turnaje dvojic mezi jednotlivými hráči.

Nejhorší situace klubu nastala v roce 1944. Vedení bylo donuceno pronajmout kurt č. 1 basketbalovému odboru SK Čáslav, dvorec č. 4 zaměstnancům závodů Kosmos a tenisté mohli používat pouze hřiště č. 2. Ovšem tento kurt nebyl vůbec využíván, hrajících členů klubu zbylo pouze 17, činnost tenisového oddílu byla v této době zcela zastavena. Ke konci roku byly kuratoriem zabrány klubovna i přilehlé části hřiště. Tento stav trval až do března roku 1945.

V květnu 1945 byl předsedou tenisového klubu zvolen Jaroslav Veselý. Ve dnech 28. -30. září v rámci konání Tyršových her byl pořádán tenisový turnaj ve dvouhře a čtyřhře. Ve dvouhře zvítězil Raschta a čtyřhru vyhrál Raschta spolu s Burianem.

V roce 1946 bylo registrováno 47 aktivních členů. Pod vedením předsedy Veselého se na kurtech pořádaly turnaje i taneční večírky, z kterých správce tenisových dvorců čerpal peníze na opravu jednotlivých kurtů. Samotnými členy byly pořádány turnaje, ale jejich samotná účast bývala na dvorcích mizivá.

V březnu roku 1948 došlo ke jmenování nového předsedy tenisového klubu, kterým se stal Ladislav Kožina. Zároveň započala jednání se Sokolem Čáslav na připojení tenisového klubu k sokolské jednotě v rámci celostátní akce sloučení veškeré tělovýchovy. V květnu téhož roku se vedení usneslo, že se Tenisový klub Čáslav stane součástí sokolské jednoty a bude změněn název na Tenisový oddíl Sokol Čáslav. Díky tomu bylo možné si jít zahrát na kurty ve Vodrantech, aniž by zájemci byli členy oddílu, podmínkou bylo zaplacení 10,-Kčs a dodržování tenisového řádu.

Bilance zápasů v roce 1948 byla záporná, ze sehraných tří mistrovských utkání proti Sokolu Kolín, Sokolu Kutná Hora a LTC Kolín nevyhráli čáslavští tenisté ani jeden zápas. V červnu a v září se pořádaly klubové turnaje, jichž se účastnili hlavně domácí hráči. Vítězem se v obou případech stal Burian.

Roku 1949 se členská základna oproti minulým létům mírně rozrostla a jednatel tenisového odboru Sedláček zaznamenal, že platících členů bylo celkem 87, z toho 44 studentů. Oddíl se zúčastnil krajského mistrovství družstev ve II. třídě, v níž získal konečné 4. místo. V rámci soutěže odehráli tenisté 5 utkání, z nichž ve 2 zápasech zvítězili a 3 zápasy prohráli. Přesto měli aktivní bilanci 26:19. V této době byly také pořádány přátelská utkání a klubové turnaje.

Také následující sezonu se čáslavští tenisté účastnili mistrovských utkání kraje Pardubice o přebor družstev. Ze čtyř zápasů s týmy ZSJ Tesla Pardubice, ZSJ Transporta Chrudim, Sokol Hlinsko a Sokol Vysoké Mýto, TOS Čáslav nevyhrál ani jednou, pouze s Vysokým Mýtem remizoval. V rámci oddílu se celou sezonu hráli 2x týdně žebříčkové zápasy podle pořadí členů v oddílové tabulce. Přes snahy správce

kurtů byly dvorce kvůli spodní vodě, která prosakovala na hřišti, ve špatném stavu. Bylo potřeba pravidelně kurty odvodňovat. Při této příležitosti nechal předseda oddílu upravit všech pět dvorců, přičemž 5. kurt měl sloužit hodinám školní tělesné výchovy k větší propagaci tenisu.

Tenistům se nedařilo zapojit do sportovního života v Čáslavi, což vedlo v roce 1953 k zastavení činnosti TOS Čáslavi. Aktivita oddílu byly velmi slabé. Celkem hráči sehráli pouze 3 přátelské zápasy na kurtech soupeřů. Celý tenisový areál ve Vodrantech byl ve zchátralém stavu a kurty potřebovaly nutně opravit. Čáslavský tenis se nacházel ve značné krizi. Podle dopisu zaslaného vedení DOS Slavoje Čáslav dne 29. března 1953 žádali bývalí funkcionáři TOS Čáslav, aby byl ustanoven tenisový oddíl při DOS Slavoj Čáslav. Ve vedení oddílu stáli při jeho založení Matějka, Rašta, Černohubý.

V roce 1955 patřil tenisový oddíl pod DSO Slavoj Čáslav. Předsedou klubu byl zvolen Jiří Novák, který ve funkci vystřídal Zdeňka Raštu. Tenisové dvorce byly značně zdevastované a jejich oprava si vyžádala vysoké finanční prostředky. Čáslavští tenisté se tehdy účastnili krajského přeboru družstev a jednotlivců.

V roce 1956 se spíš než na dvorcích odehrávaly debaty o možné účasti v soutěži na členských schůzích a v dubnu téhož roku bylo rozhodnuto, že krajskou soutěž dospělých oddíl nepřihlásí. Novým předsedou byl zvolen Erben. Z důvodu generačního problému neměl tenisový oddíl věkově ani výkonnostně dobré hráče, kteří by mohli získávat body v mistrovských utkáních kraje. Členové oddílu soutěžili pouze v okresním přeboru ve dvou třídách mužů, ve třídě dorostu a čtyřhry. Vítězem I. třídy se stal Kindl, vítězem II. třídy byl Večeřa a dvouhru dorostu vyhrál Humpál. K žádné soutěži nebyly přihlášeny ženy, přestože oddíl registroval 87 členů. Na kurtech se za celou sezonu odehrála 2 přátelská utkání. Na konci roku byly opětovné volby do čela oddílu, na kterých se předsedou stal Tichý.

Tenisová sezona roku 1957 patřila v historii klubu k těm úspěšnějším. Po několika letech se konečně podařilo sestavit družstvo, které reprezentovalo čáslavský tenis v krajské soutěži. Utkání odehráli 4 muži a 2 ženy. Družstvo dospělých skončilo celkově na 4. místě. Dorostenci byli také přihlášeni do krajského přeboru, sehráli v něm

nakonec 2 zápasy. Po celou sezonu se na kurtech ve Vodrantech hrála oddílová soutěž žebříčkového typu, která se v tomto období těšila velké oblibě. Celkovým vítězem domácí soutěže se stal Miloslav Jelínek. Na konci sezony uspořádali funkcionáři oddílu okresní přebor ve dvouhře i ve čtyřhře mužů. Přeborníkem okresu se stal Navrátil z tenisového oddílu Hlinsko. Z důvodu nulového zájmu ze strany žen o tento turnaj se okresní ženské přebory nekonaly.

Následující rok se ukázalo, že družstvo mužů si udrželo svoji výkonnost a bez ztráty bodu postoupilo z krajské soutěže do krajského přeboru. Čáslavští tenisté zvítězili nad oddíly Tatran Chrást, Spartak Hlinsko, Jiskra Heřmanův Městec, Spartak Chrudim. Vítězné mužstvo tvořil široký kádr hráčů, celkem se v mistrovských utkáních vystřídalo 15 členů tenisového oddílu TJ Slavoj Čáslav. Za velkého zájmu a účasti byl v květnu sehrán okresní přebor, který vyhrál M. Černohubý. Dále se odehrálo několik přátelských utkání na domácích kurtech i na hřištích soupeřů. S velkou účastí se setkala celosezónní soutěž mezi čáslavskými členy tzv. žebříček, ve kterém zvítězil Matějka. V prosinci 1958 se rozpadlo družstvo dorostenců, někteří natrvalo odešli z Čáslavi a ti nejlepší hráli v družstvu dospělých. Počet registrovaných členů byl o něco menší než v předchozím roce a to 75. Na čáslavských kurtech byla sehraána 4 přátelská utkání.

Příprava tenistů byla v Čáslavi do roku 1957 spíše náhodná a neorganizovaná. Poprvé v roce 1958 zorganizovali funkcionáři tenisového oddílu pro své členy pravidelnou zimní přípravu v tělocvičně, kam měl přístup každý platně registrovaný člen. Zamluvení tělocvičny čáslavského gymnázia bylo reakcí na postup do nejvyšší soutěže kraje, což mělo za následek zvýšit fyzickou připravenost hráčů do další sezony.

Rok 1959 znamenal pro oddíl účast v krajském přeboru, bohužel tenisté nevyhráli v této soutěži ani jeden zápas, zejména pro malý zájem o hru. S přeborem se museli pro následující sezonu rozloučit.

Sportovní činnost oddílu v roce 1960 byla nadále malá, především nezájem dětí a mládeže o tenis poukazoval na to, že nebyla vyvíjena systematická práce s žákovskými a dorosteneckými kategoriemi.

8.3 Tenisové soutěže mezi lety 1961-1984

V roce 1961 se tenisoví funkcionáři snažili rozvíjet sportovní činnost oddílu získáváním nových členů nábořem na školách. Dovednosti nováčků rozvíjel pravidelný trénink pod dohledem trenéra Matějky. Dále byla snaha zatraktivnit přístup na kurty realizací pátkového tenisu, který měl trénovat Jelínek, a na který se přihlásilo 8 žáků.

Díky aktivnímu přístupu všech členů v sezoně 1961 se situace v oddíle zlepšila. Po třech letech se opět sehrála žebříčková soutěž mezi jednotlivými hráči oddílu. Dvě čáslavská družstva se zúčastnila krajské a okresní soutěže, když I. mužstvo skončilo celkově na 3. místě za Jiskrou Zruč a Tatrou Kolín. Hrály se také přátelské zápasy s okolními oddíly na domácích dvorcích i na kurtech soupeřů. Na okresní přebor jednotlivců, konaný v čáslavských Vodrantech, se přihlásilo 44 hráčů, z toho 29 mužů a 19 žen. V kategoriích dvouher a čtyřher zvítězili členové Jiskry Zruč. Ke konci roku 1961 čítala členská základna 95 hráčů.²²

Příjmy a výdaje klubu byly v rovnováze, což se negativně podepsalo na finančním stavu oddílu. Klub nevzkvétal ani neprosperoval, pouze se držel „nad hladinou“ Příjmy byly založeny pouze na výběru členských a organizačních poplatcích a také na finanční podpoře TJ Slavoje Čáslav. Z takto vybraných peněz bylo zakoupeno sportovní náčiní a zařízení na provoz tenisových dvorců.²²

O rok později I. mužstvo v krajské soutěži zvítězilo. Z důvodů malého zájmu čáslavských hráčů o hru se nezúčastnilo zápasů kvalifikace do vyšší soutěže. II. mužstvo skončilo na 2. místě soutěže, zároveň také sehrálo několik přátelských utkání s Přeloučí a Zručí nad Sázavou. Po několika letech nebyl sehrán celoroční oddílový turnaj žebříčkového typu ani přebor oddílu. V této době klesl počet členů klubu, na kurtech se v roce 1962 potkávalo 72 hráčů.²²

V lednu 1963 vystřídal ve vedení oddílu Procházka dosavadního předsedu Tichého, který stál v čele klubu necelých osm let. V tomto roce se I. mužstvo opětovně účastnilo krajské soutěže a celkově skončilo na 5. místě. II. mužstvo sehrálo v oblastní soutěži vyrovnaná utkání a po sezoně bylo na 4. místě. Nejlépe se dařilo žákům, kteří v krajské soutěži obsadili 2. místo. Ve dnech 25. - 26. května uspořádal tenisový oddíl ve Vodrantech na svých dvorcích okresní přebor jednotlivců. Z vítězství se

z čáslavských hráčů radovali ve smíšené čtyřhře Evanová - Frydrych a v ženské čtyřhře Chroustovská - Evanová. Ve dvouhrách byla úspěšná pouze Chroustovská a v dorostu Rejheta, kteří se probojovali do finále, v němž podlehl soupeřům. V červnu se konal ve Vodrantech okresní přebor žáků, v němž čtyřhru vyhráli Tichý a Jirout.²²

Na první schůzi roku 1964 došlo na volbu nového předsedy, kterým se stal Pilař. Podle lednového zápisu plánů se oddíl chtěl zapojit do mistrovských soutěží s I., II. smíšeným družstvem, dorostenci a žáky. Žáci se bohužel před sezonou nesešli a tak nebyli do soutěží přihlášení. Výsledky ostatních týmů spadaly do kategorie podprůměrných. Stalo se, že dorostenci svoji soutěž nedohráli, jelikož se nedostavili k posledním dvěma utkáním.²²

Stejně jako v předešlých letech i v roce 1965 byl členy výboru zvolen nový předseda tenisového klubu a tím se stal Zdeněk Jirout. Na rozdíl od předchozích let bylo v tomto roce sestaveno jen jedno družstvo dospělých, které v krajské soutěži absolvovalo pouze 3 utkání. Z těchto zápasů 2 utkání prohrálo a to se Spartakem Benátky a se Slavojem Úvaly, z vítězství se radovali čáslavští tenisté pouze nad Sokolem Týnec. Z důvodů špatného počasí nebyla dvě utkání sehrána vůbec. Tyto výsledky stačily mužstvu na předposlední 5. místo. Dorostenci se v konečném pořadí umístili na 4. příčce. Žáci ve své soutěži prohráli všechna utkání a v tabulce skončili na posledním místě. V Čáslavi byl pořádán okresní přebor jednotlivců, avšak čáslavští tenisté turnajem prošli bez větších úspěchů.²²

Mezi lety 1966 a 1970 vyvíjel klub i nadále svoji činnost, písemný záznam však z tohoto období chybí. Od roku 1970 byl na čáslavských tenisových kurtech každoročně pořádán turnaj s názvem Wimbledon.

V roce 1971 se předsedou oddílu stal MUDr. Málek. Klub měl pouze 38 platících členů, což dokazovalo nezájem o bílý sport. Ve Vodrantech byly pořádány turnaje - přebor města Čáslavi a okresní přebor. V krajské soutěži III. třídy startovalo družstvo dospělých, které se umístilo na 5. místě z celkového počtu 10. týmů. Druhým družstvem, přihlášeným k soutěži, byli žáci. Na krajské soutěži nakonec skončili na 4. místě.²³

V následujícím roce se do čela oddílu dostal M. Jelínek. Za jeho vedení se zvedl počet členů v oddíle, a to především v kategoriích mladších žáků a dorostenců. Družstvo dospělých bylo přihlášeno ke krajské soutěži III. třídy, kde celkově obsadilo 4. místo. Žáci se umístili o příčku výše. Tenisté, M. Nulíček v dorostenecké kategorii a F. Pazderka v kategorii mladších žáků, získali pro oddíl tituly okresních přeborníků ve svých kategoriích. Klubový funkcionáři se snažili o zpřístupnění tenisu novým zájemcům. Uspořádali také prázdninovou školu tenisu, kde pro děti organizovali různé hry a soutěže.²³

V roce 1973 došlo ke zvolení stejného vedení jako v roce předešlém, s dodatkem, že se jedná o tříleté období činnosti výboru. Aktivnější činnost na tenisových kurtech způsobila, že oddíl se začalo dařit ve všech soutěžích družstev. I. družstvo obsadilo v krajské soutěži 2. místo a o jednu porážku jim unikl postup do vyšší soutěže. Družstvo žáků skončilo v krajské soutěži na 3. místě. Na kurtech ve Vodrantech byla sehraána přátelská utkání se Dvorem Králové a Slavojem Havlíčkův Brod. Po několikaleté odmlce se opětovně hrál celosezónní oddílový turnaj, tzv. žebříček. Na základě úspěchu v loňském roce byla v červnu pořádána prázdninová tenisová škola.²³

O rok později se podařilo družstvu dospělých zvítězit ve III. třídě krajské soutěže. Po pěti letech postoupili do okresního přeboru I. třídy jihovýchodní skupiny. Znovu se podařilo přihlásit k soutěži dorosteneckou kategorii, která krajskou soutěž II. třídy rovněž vyhrála a postoupila tak do krajského přeboru I. třídy východní skupiny. Pouze žáci nedokázali navázat na úspěchy svých starších kolegů a ve své kategorii obsadili konečné 4. místo. Celý rok se na čáslavských kurtech nesl ve znamení oprav tenisového areálu, kdy byla provedena úprava cest, plotu a rozsáhlá rekonstrukce všech dvorců.²³

Rok 1975 byl v duchu mladých tenisových nadějí. V dobrém světle se na okresních přeborech jednotlivců ukázal J. Dibelka, když zvítězil ve dvouhře a spolu s Pazderkou také ve čtyřhře. J. Dibelka se během sezony zúčastnil celé řady turnajů, ovšem do vyřazovacích bojů nedokázal postoupit. V mistrovské soutěži družstev se dospělí umístili až na 6. místě. V důsledku reorganizace pro další rok to byli nakonec oni, kdo postoupili do I. třídy okresního přeboru. Ve III. třídě krajské soutěže bylo

přihlášeno družstvo B, bohužel však ze všech utkání odešli čáslavští tenisté poraženi. Dorostenci ve II. třídě krajského přeboru rovněž většinu utkání prohráli a celkově skončili na 5. místě z 8 mužstev. Žáci vyhráli pouze úvodní zápas a ve zbývajících 4 utkáních odešli poraženi. Činnost oddílu se rozvíjela a v roce 1975 již bylo zaznamenáno cca 120 aktivních tenistů ve všech věkových kategoriích. Na konci roku proběhla členská schůze, na které byl odhlasován nový výbor, v čele s předsedou M. Jelínkem.²³

V době konání 6. ročníku čáslavského Wimbledonu v roce 1976 byla upřádána výstava k 80. letům aktivního tenisu v Čáslavi. J. Dibelka a F. Pazderka se účastnili krajských přeborů dorostu. První jmenovaný byl vyřazen ve čtvrtfinále, druhý se do 2. kola ani nedostal. V soutěžích družstev přihlásil oddíl 4 týmy. Družstvo A se v I. třídě okresního přeboru umístilo čtvrté, družstvo B ve II. třídě okresního přeboru získalo 2. místo. Dorostenci se hráli utkání v krajském přeboru II. třídy a skončili až na 6. místě. Ani žákům se v jejich soutěži, okresním přeboru I. třídy, příliš nedařilo, po skončení sezony jim patřilo 5. místo. V létě uspořádal oddíl pro členy přípravy letní soustředění.²³

V roce 1977 se čáslavští tenisté opět účastnili stejných soutěží družstev. Družstva A, B celkově skončila shodně na 5. místě, dorostenci byli ještě méně úspěšní a ve své kategorii obsadili 7. místo. Čáslavští žáci se umístili čtvrtí. V rámci systematické péče o mládež založil klub tenisovou školu oddílu.²³

Následující rok přihlásil tenisový oddíl 5 týmů do oblastních přeborů družstev. Dospělé A družstvo se umístilo na 2. příčce a pro další rok si tím zajistilo postup do vyšší třídy. Družstvo B skončilo ve své soutěži na 4. místě. Dorost se umístil na 3. pozici, žáci A na 2. místě, žáci B pak ve stejné soutěži na 5. příčce. Na kurtech ve Vodrantech bylo pořádáno 8 turnajů jednotlivců.²³

Rok 1979 se nesl v duchu oprav tenisového areálu. Mistrovských utkání družstev se účastnili 3 týmy. Družstvo mužů A sehrálo okresní přebor, kde skončili na 2. místě. Dorostenci sehráli v okresním přeboru 5 utkání, z toho 2 vítězné a 3 porážky. Starší žáci se umístili v okresním přeboru žactva na 2. příčce. Na kurtech bylo celý rok živo, oddíl např. pořádal několik turnajů jednotlivců.²³

V lednu roku 1980 byl zvolen nový výbor, do jehož čela byl dosazen MUDr. Votruba. Soutěží družstev se účastnily 4 týmy, jejichž výsledky bohužel nejsou v kronice zaznamenány. Ve Vodrantech se konaly okresní přebory jednotlivců. Oddíl začal spolupracovat s užším výběrem mládeže, na rozdíl od předešlých roků, kdy měla být základna mladých co nejširší. Na podzim téhož roku odstoupil dosavadní předseda, na jeho místo přišel M. Nulíček.²³

Předsedou byl na začátku roku 1981 zvolen M. Novák. Na tenisových kurtech se v té době pohybovalo 47 dospělých a 22 členů v žákovských letech. Do soutěží družstev přihlásilo vedení oddílu 3 týmy - 2 v žákovské kategorii a jedno družstvo dospělých. Družstvo A obsadilo v soutěži 4. místo.²³

V březnu 1982 začali sami členové velkou opravu zdiva tenisového pavilonu ve Vodrantech. V následujících měsících pak oddíl uspořádal 4 turnaje pro své členy i hostující hráče z nejbližšího tenisového okolí, Vrdů, Kutné Hory, Tupadel a Zbraslavic. Družstvo žáků zvítězilo v okresním přeboru a postoupilo do kraje. Tým dospělých A skončil na 6. místě sdruženého okresního přeboru, družstvo B se umístilo na 7. příčce. Dorost byl ve své soutěži na 3. místě, žactvo B na 8. místě.²³

Dalšími opravami pokračovala činnost tenisového oddílu i v roce 1983. Převážně členové si svépomocí zavedli nové osvětlení, omítnuli vnitřek pavilonu, natřeli skříňky, opravili potrubí. Zatímco na úpravách tenisového areálu pracovali všichni se zájmem, hráčská činnost, zejména dospělých, upadala. Část zápasů prohráli hráči z důvodů nedostavení se k utkání kontumačně. Dorostenci i žáci A dokonce všechna svá soutěžní utkání prohrála. Úspěchem skončil čáslavský Wimbledon, kterého se v tomto roce účastnilo na 70 hráčů a hráček z širokého okolí, například z Prahy nebo Plzně.²³

V kronice lze nalézt fotky z Wimbledonu ještě z roku 1984, ale zápis již chybí.

8.4 Tenisové dění od roku 1984 do současnosti

Tenisový oddíl fungoval i v 2. polovině 80. let, bohužel opět nelze nalézt žádné informace o činnosti klubu.

V roce 1991 tenisoví nadšenci opětovně založili samostatný Tenisový klub, který měl v době vzniku 76 aktivních členů a byl registrován jako právní subjekt s minimálními dotacemi z ČSTV. V 90. letech se stal znovu předsedou oddílu M. Novák, pod jehož vedením byla započata postupná rekonstrukce tenisových kurtů jejich nejbližšího okolí.⁵³

Mezi lety 1970-2000 se v oddíle vyskytlo několik hráčů, kteří velmi dobře reprezentovali čáslavský tenis na krajské úrovni. Mezi ně patřil St. Frydrych, M. Nulíček (v 90. letech předseda klubu), P. Česánek, L. Vilímek jr., Martina Vojtová.⁷

Nové tisíciletí znamenalo pro celý sportovní areál nové možnosti. Nejinak tomu bylo na tenisových kurtech. Po několika letech, kdy se hráči čáslavského klubu nezúčastňovali žádných soutěží družstev, pouze individuálních turnajů, nastal v roce 2003 zlom. Hráči sami sestavili smíšené družstvo, které v následující sezoně přihlásili k soutěži. Účastnili se nejnižší soutěže, IV. tenisové třídy Středočeského kraje, a vedli si překvapivě dobře. Ze sedmi zápasů prohráli pouze poslední, bohužel rozhodující, zápas s LTC Poděbrady C. Postup do vyšší soutěže unikl čáslavským o jediný bod.⁵²

Následující sezonu se členové oddílu připravovali nastoupit opět do IV. třídy, ale Středočeský tenisový svaz nabídl čáslavským tenistům, aby doplnili skupinu družstev ve II. třídě. Svaz hledal družstvo, které by se do vyšší třídy hodilo svým předvedeným výkonem. Tenisový klub Čáslav tuto nabídku přijal a začal se připravovat na sezonu ve vyšší soutěži. Oddíl byl posílen o několik kvalitních hráčů a hráček, ať už se jednalo o přestup či hostování. Nebylo ponecháno nic náhodě, vždyť se jednalo o nejvýše hranou soutěž družstev v historii klubu. V konečném součtu soutěže se tenistům z Čáslavi opravdu dařilo, umístili se na 2. příčce za LTC Starý Kolín.⁶⁵ Zároveň se po mnohaleté závodní přestávce podařilo sestavit, a k soutěži ve své kategorii, mužstvo starších žáků. V rámci prezentace rekonstruovaných kurtů se ve Vodrantech pořádal turnaj čtyřher, jehož se účastnili nejlepší tenisové dvojice z celého středočeského kraje.⁵²

V roce 2006 se bohužel nepodařilo přihlásit do soutěží ani družstvo dospělých ani žáků. Na závodním poli se čáslavským tenistům příliš nevedlo, ale díky podpoře města mohl klub nechat opravit tenisový pavilon, ve kterém měli členové oddílu své

zázemí. Budova, stojící uprostřed tenisových kurtů od začátku 20. stol., značně chátrala. Při rekonstrukci, provedené čáslavskou stavební firmou, byly opraveny šatny, WC, sprchové kouty, kuchyňka, klubovna a bylo přistavěno menší skladiště.⁶⁴

O rok později bylo sestaveno sestavit družstvo dospělých. V roce 2007 se čáslavští tenisté zúčastnili IV. třídy skupiny F, s jedním vítězstvím a 5 porážkami skončili na 6. místě.⁶⁷

Zlepšování zázemí tenisového areálu dostalo na podzim tohoto roku další rozměr. Během podzimu se na kurtech objevila nafukovací tenisová hala, která rozšířila sportovní a tréninkové možnosti všech čáslavských tenistů. Nafukovací hala byla postavena firmou Sibera systém, která se předtím podílela na přestavbě atletického oválu. Od té doby klub trénuje nepřetržitě celý rok, od března do října na venkovních

Obr. č. 6: Tenisový pavilon spolu s nafukovací tenisovou halou

dvorcích a ve zbývajícím období jsou dva k šatnám nejbližší kurty skryty pod plachtou haly.

V roce 2008 se k soutěži družstev přihlásil pouze tým dospělých, který

ve IV. třídě skupiny B skončil opět na 6. místě. Do konečné tabulky si hráči připsali 2 výhry a 5 proher.⁶⁸ V této době byla také dokončena celková rekonstrukce tenisového areálu trvající několik let, díky níž celý komplex získal reprezentativní zjev.⁵⁸

Roky 2009, resp. 2010 se nesly opět ve znamení účasti družstva dospělých ve IV. třídě skupiny D. Čáslavští tenisté v konečném součtu tabulky získali 5., resp. 3. místo. Rostoucí výkonnostní tendenci mohou členové klubu potvrdit i v roce 2011, kdy jsou k soutěži IV. třídy přihlášeny dva týmy, družstvo A a B. Z tenistů

v posledních letech vynikla M. Hollegchová, která se v republice dostala mezi přední tenisové hráčky. Její talent se projevil v roce 2006 a od té doby se tenisu aktivně věnuje na velmi dobré úrovni. V současné době hostuje v TC Realsport Nymburk.^{69,70}

8.5 Tenis a mládež⁹

Tenisové soutěže družstev i jednotlivců v mládežnických kategoriích mají v TK Čáslav dlouholetou tradici. Od 50. let minulého století se sami členové klubu starali o své nástupce. K přihlášení soutěže družstev dospělých bylo potřeba sestavit žákovské družstvo. Více se však o přípravě mládeže v tenisovém klubu nelze v současné době dozvědět.

Tenisový oddíl, který vznikl nezávisle na TK Čáslav, se jmenuje V-Team. Tento sportovní klub byl založen v roce 2002 sourozenci Martinou a Emilem Vojtovými. Spolu s nimi je registrována v týmu Adéla Srovnalová. Všichni tři hostují v klubu Sparta Kutná Hora.

V- Team je sportovní sdružení, jehož členové si dali za cíl provozovat tělovýchovu a sport. Vytvářejí tréninkové i materiální podmínky pro sportovní vyžití, využívají tenisový areál pro širokou veřejnost. Věnují se především trénování mládeže od 4 let. Pod vedením M. Vojtové se V-team schází 2x týdně při tréninku na pronajatých tenisových kurtech ve Vodrantech. Spolupráce mezi oběma tenisovými oddíly probíhala pouze v rámci pronájmu tenisových dvorců. Změna nastala v 2. polovině roku 2010, kdy byly na hostování do TK Čáslav propůjčeny děti z V-Teamu.

9 Dizkuze

Diplomovou práci jsem vytvořila jako celkový souhrn vzniku a vývoje lesoparku v Čáslavi a sportů, které se rozvíjely převážně ve sportovním areálu Vodranty. Veškeré informace jsem získala studiem dochovaných pramenů, uskutečněním rozhovorů s pamětníky i současnými členy jednotlivých sportovních odvětví.

Téma jsem si vybrala záměrně, díky předchozímu zpracování bakalářské práce o čáslavské atletice. Chtěla jsem na ni navázat a rozšířit ji o další oblíbené sporty, ale při shánění materiálů jsem zjistila, že to opět nebude tak jednoduché. Informací o daném tématu nebylo mnoho.

Na základě předchozí zkušenosti jsem nejprve zamířila do Státního okresního archivu v Kutné Hoře, kde jsem vyhledala materiály o postupném vývoji čáslavského fotbalu, tenisu a plavání. Pročetla jsem čáslavské městské kroniky, články okresních novin i soudobou korespondenci. Další kroky vedly do čáslavské knihovny, kde jsem si zapůjčila výtisky Čáslavských novin, do kterých pravidelně přispívá p. Vladimír Hořejší o sportovních počinech čáslavských oddílů. Stále jsem ovšem neměla dostatek zpráv o všech zamýšlených kapitolách.

Pro sepsání historie atletiky a vývoje Vodrantského stadionu jsem čerpala informace ze své bakalářské práce s názvem Historie atletiky v Čáslavi. Pro upřesnění některých údajů týkajících se atletické činnosti jsem navštívila trenérku Janu Červenkovou, která mi rovněž poskytla materiály k současné výchově atletické mládeže.

Čáslavský fotbal se dosaženými výsledky dostal až k samému vrcholu a právě díky tomu byla napsána řada článků, ze kterých jsem mohla čerpat informace ke vzniku a vývoji FC Zenit Čáslav. Při zadání práce na podzim 2009 jsem se setkala s p. Vepřekem, věrným čáslavským fotbalovým fanouškem, který mi vyprávěl o fotbale ve Vodrantech. Při psaní této práce jsem využila podklady, které mi před nějakým časem věnoval. Informace o přípravě fotbalové mládeže jsem získala od člověka v současnosti nejpovolanějšího, kterým je Mgr. Václav Vondra, šéftrenér mládežnických celků FC Zenit Čáslav.

Výraznou pomocí pro získání všech potřebných informací o plaveckém oddíle byla schůzka s manželi Balášovými, aktivními závodníky a zároveň trenéry mládeže. Ti mi poskytli veškeré podklady týkající se plaveckého oddílu Pandora a zároveň mě odkázali na některé pamětníky dřívějšího plaveckého spolku. Díky tomu jsem se setkala s p. Jiřím Břízou, dlouholetým předsedou plaveckého oddílu, který mi věnoval svůj čas a sepsal ve zkrácené podobě, co se dělo v klubu mezi lety 1935 a 1990.

Největší problém nastal se sháněním informací o tenisovém oddíle. Správce tenisových kurtů p. Jirout mi zapůjčil 2 kroniky, které však nezachycovaly celé mnou zkoumané období. Setkala jsem se s několika pamětníky i současnými členy oddílu, včetně předsedy, přesto jsem nezískala kompletní materiály k rozsáhlejšímu rozpracování textu o čáslavském tenisovém oddíle.

Domnívám se, že jsem nakonec pro zpracování diplomové práce shromáždila takové množství podkladů, abych mohla práci sepsat. Díky vstřícnosti výše uvedených osob a dosažitelných materiálů jsem na jednom místě shrnula informace o nejvýznamnějších sportovních odvětvích v krásném lesoparku Vodranty.

Tato práce svým rozsahem neumožňuje do textu zahrnout všechny sporty provozované v Čáslavi. Bylo by možné ji rozšířit o další sportovní odvětví (např. basketbal nebo turistika), tyto sporty však přímo nesouvisí s lesoparkem Vodranty a tím ani se zadáním tématu diplomové práce.

10 Závěry

Cílem této práce bylo na základě získaných informací o sportovních odvětvích provozovaných v čáslavském areálu Vodranty chronologicky sestavit vznik a vývoj tohoto lesoparku. Diplomová práce vznikla rozšířením mé bakalářské práce věnované čáslavské atletice.

V dalších kapitolách jsem podle časové osy seřadila odděleně sled sportovních událostí v nejvýznamnějších sportech provozovaných v čáslavských Vodrantech:

Atletika

- historie od r. 1919 do současnosti
- vznik a časový vývoj jednotlivých atletických klubů
- současná příprava atletické mládeže
- největší úspěch – Jarmila Kratochvílová, mistryně světa a držitelka světového rekordu v běhu na 800 m, Ludmila Formanová, dvojnásobná mistryně světa v běhu na 800 m

Fotbal

- historie od roku 1902 do současnosti
- postup A mužstva od okresního přeboru do II. fotbalové ligy
- fotbalové mládí
- největší úspěch – v sezoně 2008/2009 postup do I. ligy, od roku 2006 účastník II. fotbalové ligy

Plavání

- historie od roku 1935 do současnosti
- v roce 1990 zanikl plavecký klub, v roce 2004 nově založen plavecký klub PK Pandora
- plavecká příprava
- největší úspěch – Andrea Balášová, několikanásobná mistryně České republiky na 100 a 200 motýlek, účastnice Světových pohárů v plavání

Tenis

- historie před rokem 1900 do současnosti
- o činnosti tenisového oddílu mezi lety 1985-2005 nejsou dostupné žádné informace
- tenisová škola V- Team
- největší úspěch – pouze na regionální úrovni

V diplomové práci jsem charakterizovala úspěšná i neúspěšná období jednotlivých sportovních aktivit. Snažila jsem se vyzvednout většinu významných sportovců z řad fotbalistů, atletů, tenistů i plavců. Nejde však pouze o výčet výsledků, chtěla jsem souvisle popsat, jak se jednotlivé sportovní kluby historicky vyvíjely.

Získání kompletních informací nebylo jednoduché a ne vždy se mi o každém klubu podařilo získat potřebné podklady a materiály, týkající se zpracovaného tématu.

I přesto si myslím, že vytyčené cíle se podařilo beze zbytku naplnit. Výsledkem mé práce je ucelený text, který dostatečně a přehledně mapuje historii čáslavského lesoparku Vodranty a sportovních oddílů, provozujících činnost v jeho prostředí.

11 Prameny a literatura

Archivní fondy:

1. Městské muzeum a knihovna v Čáslavi
2. Státní okresní archiv v Kutné Hoře

Narativní prameny:

3. Rozhovor s Ing., Mgr. Andreou Balášovou, Pražská 1823, Čáslav, narozena 1975
4. Rozhovor s MUDr. Jiřím Balášem, Pražská 1823, 286 01 Čáslav, narozen 1976
5. Rozhovor s Jiřím Břízou, Těsnohlídkova, 286 01 Čáslav
6. Rozhovor s pí. Janou Červenkovou, Pražská 1614, 286 01 Čáslav, narozena 1955
7. Rozhovor s p. M. Novákem, Těsnohlídkova, 286 01 Čáslav
8. Rozhovor s Z. Vepřekem, 286 01 Čáslav
9. Rozhovor s pí. Martinou Vojtovou, 286 01 Čáslav, narozena 1979
10. Rozhovor s Mgr. Václavem Vondrou, 286 01 Čáslav
11. Obrázek č. 6, autor pí. Zdeňka Nezbedová, Čáslavské noviny

Tištěné prameny:

12. POKORNÁ, Kateřina. *Z dějin Sokolské jednoty v Čáslavi*. [s.l.], 2005. 65 s. Diplomová práce. UJEP.
13. VÁŇOVÁ, Lenka. *Historie atletiky v Čáslavi*. [s.l.], 2009. 62 s. Bakalářská práce. Univerzita Karlova, Pedagogická fakulta

Netištěné prameny:

14. Chramosta, E. *Pamětní kniha města Čáslavě: I.kniha*
15. Chramosta, E. *Pamětní kniha města Čáslavě (1909-1918): III.kniha*
16. Chramosta, E. *Pamětní kniha města Čáslavě (1927-1933): VI.kniha*
17. Chramosta, E. *Paměti města Čáslavě (1934-1938): VII.kniha*
18. Chramosta, E. *Paměti města Čáslavě (1939-1942): VII.kniha*

19. Cidlinský, M., Salaba, J. *Kronika města Čáslavi z let 1962-1973*
20. *Kronika města Čáslavi z let 1974-1979*
21. *Kronika města Čáslavi z let 1980-1988*
22. *Kronika Tenisového klubu Čáslav z let 1936-1966*, zapůjčená p. Jiroutem (správce tenisových čáslavských kurtů)
23. *Kronika Tenisového klubu Čáslav z let 1971-1984*, zapůjčená p. Jiroutem (správce tenisových čáslavských kurtů)

Neperiodika:

24. JIRÁSEK, J., et al. *Sokoliště v Čáslavi : župa Havlíčkova*. Kolín : Tiskárna A.Hanuše, 1926.
25. HROCH, M., et al. *Úvod do studia dějepisu*. Praha : SPN, 1985. 304 s.

Periodika:

26. Čáslavští plavci uspěli. *Úder*, 19.9.1971, 35
27. Leží jim na srdci neplavci. *Úder*, 9.7.1970, 27
28. Plavci Čáslavi porázejí Kolín. *Úder*, 5.7.1973, 26-27
29. Plavci se činí. *Úder*, 30.11.1970, 48
30. Plavci zahájili. *Úder*, 20.5.1965, 20
31. Plavecké závody. *Úder*, 24.7.1964, 30
32. Plavecké závody. *Úder*, 2.7.1970, 26
33. Plavci z NDR opět v Čáslavi. *Úder*, 28.6.1973, 25
34. Plavci z NDR v Čáslavi. *Úder*, 2.9.1971, 33
35. Slavoj Čáslav. *Úder*, 8.7.1960, 17
36. Trojutkáni plavců. *Úder*, 19.6.1964, 25
37. Vodní Pólo. *Úder*, 30.8.1962, 35
38. Začali to studenti. *Úder*, 3.8.1972, 30
39. BALÁŠ, Jiří. Andrea Balášová přivezla do Čáslavi titul mistryně republiky. *Čáslavské noviny*, 1.10.2008, 10
40. BALÁŠ, Jiří. Čáslavská plavkyně mistryní republiky. *Čáslavské noviny*, 1.3.2006, 3

41. BALÁŠ, Jiří. Čáslavská plavkyně mistryní republiky. *Čáslavské noviny*, 1.4.2008, 4
42. BALÁŠ, Jiří. Čáslavské mládí na cestě k plavecké elitě. *Čáslavské noviny*, 1.4.2007, 4, s. 16
43. BALÁŠ, Jiří. Čáslavský plavecký klub. *Čáslavské noviny*, 1.11.2004, 11
44. BALÁŠ, Jiří. Čáslavští plavci. *Čáslavské noviny*, 1.2.2005, 2
45. BALÁŠ, Jiří. Čáslavští plavci doma i v zahraničí. *Čáslavské noviny*, 1.12.2010, 12, s. 18
46. BALÁŠ, Jiří. Čáslavští plavci uspěli na vrcholných závodech. *Čáslavské noviny*, 1.10.2009, 10, s. 16
47. BALÁŠ, Jiří. Léto čáslavským plavcům přálo. *Čáslavské noviny*, 1.9.2005, 9
48. BALÁŠ, Jiří. Medailová úroda čáslavských plavců. *Čáslavské noviny*, 1.9.2007, 9
49. BALÁŠ, Jiří. Plavci vítězí. *Čáslavské noviny*, 1.3.2009, 3
50. BALÁŠ, Jiří. Podzim čáslavských plavců. *Čáslavské noviny*, 1.12.2009, 12
51. BALÁŠ, Jiří. Úspěšné jaro čáslavských plavců. *Čáslavské noviny*, 1.5.2009, 5, s. 16
52. JELÍNEK, Tomáš. Tenisový klub v roce 2004 a v první polovině roku 2005. *Čáslavské noviny*. 1.6.2005, 6
53. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Bílý sport a Čáslav. *Čáslavské noviny*, 1.5.1997, 5, s. 12-13
54. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Čáslav a její koupaliště. *Čáslavské noviny*, 1.7.2004, 7-8, s. 11-14
55. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Čáslav a tenis. *Čáslavské noviny*, 1.9.2009, 9, s. 11-13
56. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Dobrý přítel člověka i zdraví. *Čáslavské noviny*, 1.4.2005, 4, s. 12-13
57. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Místa známá i neznámá zároveň. *Čáslavské noviny*, 1.9.2009, 9, s. 12-14
58. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Nafukovací hala už v tomto roce. *Čáslavské noviny*, 1.7.2007, 7-8
59. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Sen, který se stal realitou. *Čáslavské noviny*, 1.7.2004, 7-8, s. 13

60. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Tradice, která zavazuje. *Čáslavské noviny*, 1.7.2007, 7-8, s. 12-13.
61. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Zázrak zvaný míč. *Čáslavské noviny*, 1.9.1997, 9, s. 10-11
62. HOŘEJŠÍ, Vladimír. Zenit stoupá k zenitu. *Čáslavské noviny*, 1.7.2004, 7-8, s. 9-10
63. HOŘEJŠÍ, V.; BÍLA, M. Zimní spánek ve fotbale neznají. *Čáslavské noviny*, 22.12.1998, 1
64. Oprava tenisového pavilonu. *Čáslavské noviny*, 1.2.2006, 2

Internetové zdroje:

65. *Www.caslav.cz* [online]. 2009 [cit. 2011-03-30]. Stručná historie na katastru dnešní Čáslavi. Dostupné z WWW: <<http://www.meucaslav.cz/mesto-caslav/zakladni-informace/historie/>>
66. *Www.cztenis.cz* [online]. [cit. 2011-03-30]. Soutěže smíšených družstev 2005. Dostupné z WWW: <www.cztenis.cz/dospeli/druzstva/sezona/2005/soutez/427>
67. *Www.cztenis.cz* [online]. [cit. 2011-03-30]. Soutěže smíšených družstev 2007. Dostupné z WWW: <<http://www.cztenis.cz/dospeli/druzstva/sezona/2007/soutez/1316>>
68. *Www.cztenis.cz* [online]. [cit. 2011-03-30]. Soutěže smíšených družstev 2008. Dostupné z WWW: <www.cztenis.cz/dospeli/druzstva/sezona/2008/soutez/1568>
69. *Www.cztenis.cz* [online]. [cit. 2011-03-30]. Soutěže smíšených družstev 2009. Dostupné z WWW: <www.cztenis.cz/dospeli/druzstva/sezona/2009/soutez/1907>
70. *Www.cztenis.cz* [online]. [cit. 2011-03-30]. Soutěže smíšených družstev 2010. Dostupné z WWW: <www.cztenis.cz/dospeli/druzstva/sezona/2010/soutez/2377>
71. *Www.pkpandora.cz* [online]. 2008 [cit. 2011-03-30]. 2009. Dostupné z WWW: <<http://www.pkpandora.cz/news/a2009/>>

72. *Www.pkpandora.cz* [online]. 2008 [cit. 2011-03-30]. 2010. Dostupné z WWW: <<http://www.pkpandora.cz/news/a2010/>>
73. *Www.pkpandora.cz* [online]. 2008 [cit. 2011-03-30]. 2005 - Obtíže přetrvávají, ale již se dostavují první úspěchy. Dostupné z WWW: <<http://www.pkpandora.cz/news/a2005-obtize-pretrvavaji-ale-jiz-se-dostavuji-prvni-uspechy/>>
74. *Www.pkpandora.cz* [online]. 2008 [cit. 2011-03-30]. 2006 - Zahajujeme trénink mládeže. Dostupné z WWW: <<http://www.pkpandora.cz/news/a2006-zahajujeme-trenink-mladeze/>>
75. *Www.vysledky.com* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. 1.B třída skupina D - Středočeský kraj . Dostupné z WWW: <http://vysledky.lidovky.cz/fotbal/fotbal_soutez.php?id_session=&id_soutez=28>
76. *Www.vysledky.com* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. 1.A třída skupina B - Středočeský kraj . Dostupné z WWW: <http://vysledky.lidovky.cz/fotbal/fotbal_soutez.php?id_soutez=495&id_session=>
77. *Www.vysledky.com* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. 1.B třída skupina D - Středočeský kraj . Dostupné z WWW: <http://vysledky.lidovky.cz/fotbal/fotbal_soutez.php?id_session=&id_soutez=2759>
78. *Www.vysledky.com* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. 1.A třída skupina B - Středočeský kraj . Dostupné z WWW: <http://vysledky.lidovky.cz/fotbal/fotbal_soutez.php?id_session=&id_soutez=4093>
79. *Www.vysledky.com* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. 1.A třída skupina . Dostupné z WWW: <http://vysledky.lidovky.cz/fotbal/fotbal_soutez.php?id_session=&id_soutez=5321>
80. *Www.wikipedia.org* [online]. 2011 [cit. 2011-03-30]. Ludmila Formanová. Dostupné z WWW: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Ludmila_Formanov%C3%A1>

12 Přílohy

Seznam příloh

Příloha č. 1: Mapy Čáslavi, konkrétně vývoj Vodrant

Příloha č. 2: Fotografie související s Čáslaví

Příloha č. 3: Plánek sokoliště z roku 1926

Příloha č. 4: Předsedové oddílu atletiky, fotbalu, plavání a tenisu

Příloha č. 5: Atletické oddílové rekordy mužů a žen

Příloha č. 6: Tréninkové plány fotbalových dorostenců U12 a U15

Příloha č. 7: Fotbalisté FC Zenit v reprezentaci a v nejvyšších soutěžích

Příloha č. 8: Přehled čáslavských fotbalových týmů všech kategorií

Příloha č. 9: Fotbalové tabulky FC Zenit Čáslav od roku 2004

Příloha č. 10: Žákovské zahraniční fotbalové turnaje

Příloha č. 11: Plavecké oddílové rekordy mužů a žen v 25 a 50 metrovém bazénu

Příloha č. 12: Ukázka plaveckého občasníku z roku 2009